

1
M

ZPRÁVY

Československé psychologické
společnosti

při Československé akademii věd

IV

1962

č. 5

ZPRÁVY

ČESKOSLOVENSKÉ PSYCHOLOGICKÉ
SPOLEČNOSTI

PŘI ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMII VĚD

JSOU ORGÁNEM ČSPS

ROČNÍK IV - ČÍSLO 5

ČSPS, PRAHA 1, HRADČANSKÉ NÁMĚSTÍ 5

OBSAH

I. sjezd čl. psychologů a sjezdová rezoluce	5
Pracovní porada o užití psychologie ve strojírenství a železniční dopravě	8
Pracovní porada o psychologickém výchovném poradenství	12
ZPRÁVY Z ÚSTŘEDÍ	
Z činnosti ústředního výboru ČSPS	14
Plán práce ČSPS na rok 1962	14
Sekce teoreticko-metodická	16
Sekce pedagogické psychologie	17
Sekce zdravotnická	19
Sekce ekonomická	21
Slovenská psychologická spoločnosť	
Zpráva o činnosti výboru	25
Plán práce SPS na rok 1962	26
Plán práce odborných sekcí SPS na r. 1962	27
Postgraduálne školenie psychológov v Bratislave	28
Pracovní porada psychologických pracovníkov	29
Pobočka ČSPS v Brně	30
Termínový plán větších akcí čs. psychologů na r. 1962	33
ZPRÁVY Z OBLASTNÍCH SKUPIN ČSPS	
OS v Praze	35
OS v Plzni	37
OS v Ústí n. Labem	41
OS v Hradci Králové	41
OS v Havlíčkově Brodě	51
OS v Kroměříži	52
OS v Bratislavě	53
OS v Žilině	54
OS v Košicích	58
Z PSYCHOLOGICKÝCH PRACOVIŠŤ	
Oddělení pedagogické psychologie PŮ J. A. K. ČSAV	61
Psychologický ústav KU	63

ZAHRANIČNÍ OKÉNKO

XIV. mezinárodní kongres pro užitou psychologii	66
Seznam mezinárodních sjezdů a konferencí na r. 1962-63	66
Z návštěvy v Anglii	70
Publikace o psychologii v USA	74
O. I. Skorochođová kandidátkou psycholog. věd	74

INFORMACE, OZNÁMENÍ ČLENŮM

K životnímu jubileu prof. Dr. J. Doležala	76
Přehled vybraných akcí Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně pro rok 1962	79
Noví členové ČSPS	80
Sdělení redakce	80

BIBLIOGRAFIE

Knižní a časopisecké publikace z oboru psychologie práce v ruském jazyce	82
Novinky polské psychologické literatury	87
Novinky německé psychologické literatury (NDR, NSR, Švýcarsko, Rakousko)	88

PŘÍLOHA

Seznam psychologických diagnostických pomůcek shromážděných v archivu Psychologického ústavu KU .

*[Poprška jako
samostat. kniha]*

I. SJEZD ČS. PSYCHOLOGŮ

Československá psychologická společnost při ČSAV uspořádala v Praze ve dnech 14.—16. prosince 1961 I. sjezd čl. psychologů. Jednání, které probíhalo vesměs v plénu, se zúčastnilo na 350 pracovníků z oboru psychologie a příbuzných vědních disciplin — pedagogů, filosofů, fyziologů a lékařů.

Program tvořilo 36 referátů zabývajících se převážně základními ideologicko-teoretickými a metodologickými otázkami současné psychologie a dále metodickou problematikou našeho psychologického výzkumu.

Úkoly a cíl sjezdu objasnil v zahajovacím projevu předseda ČSPS prof. Dr. J. Doležal. Zdůraznil, že sjezd má především přispět k upřesnění a konkretizaci úkolů čs. psychologie vyplývajících ze závěrů XXII. sjezdu KSSSR o budování komunistické společnosti. Zejména jde o účast psychologů při vědeckém rozpracování zásad správné výchovy, při zavádění nové techniky v průmyslu a při zkvalitnění péče o zdraví člověka. Sjezd má ukázat, zda naše psychologie dosáhla potřebného výzkumného předstihu a prověřit její metodickou připravenost k úspěšnému řešení těchto potřeb naší společenské praxe.

Hlavní referát přednesl prof. Tardy na téma „Aktuální ideologické a metodologické otázky psychologie“. Autor v něm pojednával o filosofických základech psychologie, o jejím začlenění v systému věd a zhodnotil význam různých metodických přístupů pro pokrok psychologického výzkumu.

Následoval koreferát Dr. D. Kováče, C. Sc., který odlišil základní psychologický výzkum od výzkumu aplikovaného a zabýval se metodologickými problémy prvního z nich.

Další zásadní referáty byly zaměřeny již k dílčím aplikačním oblastem — zdravotnické, pedagogické a ekonomické: Doc. R. Konečný „Některé aktuální problémy teoretické základny výzkumu ve zdravotnické psychologii“ a Dr. J. Srnec „Důraz na jednotlivý případ v klinickém výzkumu“. K tématu „Aktuální problémy výzkumných metod v oblasti pedagogické psychologie“ referovali prof. V. Chmelař, člen korespondent ČSAV, prof. Linhart a doc. T. Pardel; doc. E. Holas pojednal o metodologických problémech výzkumu poznávacích procesů.

Za ekonomickou sekci referoval Dr Zb. Bureš „O aktuálních otázkách rozvoje ekonomické psychologie“ a Dr J. Růžička „K metodologii psychologického rozboru pracovní činnosti“.

Sjezdového jednání se aktivně zúčastnil také akademik A. Kolman úvahou „O komunistickém člověku“, v níž byla zdůrazněna specifičnost psychologické vědy a problematika osobnosti člověka-budovatele komunismu, jakožto velmi významný soubor úkolů pro psychologický výzkum.

Druhou skupinu tvořily jednak desetiminutové referáty zabývající se aktuální metodickou problematikou různého konkrétního zaměření, dále sdělení o nově vyvinutých metodách a příspěvky informující o výsledcích výzkumů zařazených do státního plánu výzkumu.

Jednotlivé etapy zasedání byly vždy zakončeny živou diskusí k přednesené problematice.

Sjezd, který navázal na výsledky I. a II. pracovní konference čs. psychologů (r. 1957 a r. 1959), završil jednu z etap rozvoje čs. psychologie. Tato etapa byla v podstatě ujasňováním výchozích teoretických a metodických principů správně vědecky fundované psychologie a hledáním prvních nejvhodnějších cest jak pomoci při řešení budovatelských úkolů naší socialistické společnosti. Dosavadní vývoj psychologické práce u nás byl vzdor mnoha překážkám, omylům a těžkostem úspěšný. To nás opravňuje hledět optimisticky vstříc i dalším náročným úkolům, jež se rýsují v rezoluci přijaté I. sjezdem čs. psychologů, kterou připojujeme v plném znění.

Podrobnější zprávu o obsahu a průběhu sjezdových jednání přinese časopis „Čs. psychologie“, 1962, č. 2.

V. Bokorová.

REZOLUCE

z I. sjezdu čs. psychologů, který se konal ve dnech 14.—16. prosince 1961 v Praze.

Čs. psychologové shromáždění na svém prvním sjezdu si ujasnili úkoly, které vyplývají pro jejich práci z perspektiv vytyčených XXII. sjezdem KSSS.

Prvořadým úkolem čs. psychologů jest zdůraznit zřetele k člověku ve vyspělé socialistické společnosti, v níž se kladou základy pro společnost komunistickou.

Naši psychologové mohou přispět zejména

1. k vypracování vědeckých základů výchovy nového člověka,

2. ke zkvalitnění pracovních podmínek a k urychlení procesu přeměny práce v první potřebu člověka,
3. ke zkvalitnění zdravotnické péče,
4. vědecká psychologie je důležitou složkou v utváření vědeckého světového názoru.

Dosavadní stále pokračující rozvoj čs. psychologie, který je umožňován naším socialistickým zřízením, vytvořil již dobré předpoklady ke splnění těchto úkolů, zejména po stránce ideové a metodologické, jak ukazuje i jednání tohoto sjezdu.

Naši psychologové jsou v praxi úzce spjati s obory, jichž předmětem je člověk ve výchově, v preventivní a léčebné péči ve zdravotnictví a v ekonomii. Rozsah, v němž psychologové pomáhají v těchto oblastech, však zdaleka nevyhovuje úkolům budování komunistické společnosti. Nedostatek odborně psychologických hledisek v péči o člověka o jeho zdraví, v jeho výchově, v organizaci jeho práce, zmenšuje účinnost opatření, která náš socialistický stát v těchto směrech provádí. Použití psychologických poznatků ve větší míře by urychlilo růst produktivity práce, usnadnilo výchovu budovatelů komunismu a přispělo k odstraňování některých nedostatků vzájemných vztahů mezi lidmi, které zhoršují podmínky pro dosažení vysoké uvědomělosti všeho občanstva.

Je proto třeba, aby naše socialistická společnost zajistila čs. psychologům podmínky pro využití psychologie k urychlenému budování komunismu a překonávání obtíží tohoto budování. K splnění úkolů, jimiž čs. psychologie může přispět naší socialistické společnosti, je třeba konkrétně

1. zajistit komplexní výzkum v oblasti psychologie vybudováním chybějících a dobudováním stávajících složek ČSAV,
2. zlepšit materiální a kádrové předpoklady vědecko-výzkumné práce v psychologii na vysokých školách,
3. urychleně zajistit předpoklady pro výzkum ve vývojové psychologii po stránce materiální, kádrové a organizační a rozšířit tyto předpoklady pro výzkum v pedagogické psychologii, zejména zajistit pedagogicko-psychologický výzkum na experimentálních školách, a to opět materiálně, kádrově a organizačně,
4. zajistit postgraduální školení odborných pracovníků v psychologii kádrově, materiálně a poskytnutím potřebného času,
5. zajistit v oboru psychologie podstatné zlepšení v přísunu vědeckých informací z celého světa, v dovozu literatury i ve

- vydávání informačních materiálů a zřídít při budoucím psychologickém pracovišti ČSAV výkonné dokumentační středisko pro oblast psychologických věd,
6. koordinovat práci psychologů v rámci socialistického tábora a zintenzívnit styky a spolupráci se zahraničními, zejména socialistickými psychology,
 7. při celostátní i dílčí koordinaci vědecké práce odborných psychologů ve zdravotnictví, výchově a ekonomii zajistit materiální i časové předpoklady pro plnění stanovených plánů,
 8. stanovit kvóty posluchačů pro studium psychologie tak, aby byla odstraněna disproporce mezi kvótami posluchačů psychologie a potřebami praxe,
 9. rozšířit a zlepšit psychologické vzdělání učitelů i ostatních výchovných pracovníků ve školách a ve zdravotnictví,
 10. stanovit normy pro zaměstnání psychologických pracovníků v institucích zdravotnických a v institucích zabývajících se výchovou mládeže vyžadující zvláštní péče,
 11. organizovat ve velkých podnicích komplexní vědecké kolektivy složené z techniků, hygieniků, fyziologů a psychologů, které by pomáhaly řešit vědeckými metodami otázky zvýšení produktivity práce, vzájemných vztahů pracovníků, řízení práce a pracovních podmínek a zejména bezpečnosti práce. Pro zobecnění výsledků těchto kolektivů je třeba zajistit, aby byly přenášeny do celého našeho hospodářství,
 12. zajistit v rámci okresních komisí pro výchovné poradenství odborně komplexní péče o mládež,
 13. vybudovat i v Praze a Brně instituce (v Bratislavě již existuje Psychologická výchovná klinika), které by se výzkumně zabývaly otázkami mládeže s výchovnými nesnázemi,
 14. zavést vyučování psychologie na všeobecně vzdělávacích školách.

PRACOVNÍ PORADA O VYUŽITÍ PSYCHOLOGIE VE STROJÍ- RENSTVÍ A V ŽELEZNIČNÍ DOPRAVĚ

konaná 14. 6. až 15. 6. v Plzni.

Tato porada psychologů s hospodářskými, pedagogickými a jinými odbornými pracovníky byla svolána z iniciativy závodních klubů ROH dopravy a spojů a Závodů V. I. Lenina Plzeň spolu se západočeskou oblastní skupinou Čs. psychologické společnosti.

První den byl věnován návštěvám psychologů na provozních pracovištích železnice a Závodů V. I. Lenina. Psychologové tak měli příležitost hlouběji poznat praktické otázky v jednotlivých provozech.

Druhý den byl věnován vlastním jednáním. Úvodní referát na téma Úkoly a zásady rozvoje ekonomické psychologie v 3. pětiletém plánu přednesl předseda ekonomické sekce Zb. Bureš. Podrobně zhodnotil současný stav aplikace psychologických poznatků v naší ekonomii a ukázal reálnou perspektivu a vývojovou linii do budoucnosti. Z konečných cílů pak blíže specifikoval úkoly jednotlivých etap, které musí vyplývat ze základních potřeb společnosti. Na základě dosud získaných zkušeností formuloval také hlavní zásady práce našich ekonomických psychologů. Za hlavní článek rozvoje ekonomické psychologie označil rozvoj aplikovaného výzkumu, jehož výsledky by bylo možno v poměrně krátké době převést do praxe a který by pomohl formulovat aktuální teoretické problémy, které jsou předpokladem úspěšné praxe.

Náčelník Plzeňské dráhy J. Stehniš se ve svém projevu zabýval dosavadními výsledky a zkušenostmi z využívání psychologických poznatků na železnici. Konfrontoval některé nedostatky v železničním provozu s možnostmi psychologie při jejich odstranění. Na základě takového rozboru dospěl k velmi optimistickému výhledu pro užití psychologie v železniční dopravě a požadoval pro konkrétní případy realizaci těchto možností. V závěru zdůraznil, že se železniční psychologie může rozvíjet jedině za účinné podpory stranických, mládežnických a odborářských organizací.

Náměstek ředitele Závodů V. I. Lenina A. Kaše stručně charakterizoval naléhavé a odpovědné úkoly, před kterými jejich závod stojí. Uvedl, že mezi vědami, jejichž výsledků je nutno ve větší míře při plnění úkolu využívat, je psychologie. Zdůraznil, že však nemůže být v průmyslové výrobě aplikována jen prostřednictvím psychologických pracovníků, ale že se s ní musí seznámit vedoucí pracovníci, konstruktéři, jakož i straničtí a odborářští funkcionáři. V závěru uvedl návrhy na opatření k rozvoji průmyslové psychologie, které byly zahrnuty do usnesení.

Odborný psycholog ZVIL M. Mayerová podrobně seznámila účastníky porady se svou praxí, která se týká především analýzy povolání s vyšším úrazovým rizikem, jako např. profese jeřábníka. Referovala o svém zapojení do komplexní brigády kultury práce, která byla v podniku ustavena a ve které spolupracuje s fisiology, hygieniky, estetiky apod. Vážnou závadou v práci

psychologa je to, že jsou na něho kladeny velmi různorodé úkoly, přesahující značně jeho časové možnosti.

Odborný psycholog správy Plzeňské dráhy A. Velehradský ve svém referátu vycházel z analýzy rozdílů mezi užitím psychologie za kapitalismu a naší současnou užitou psychologií. Na praktických ukázkách ze své každodenní práce ilustroval, jakým způsobem je možno naše nové pojetí aplikovat přímo v provozu. Poukázal na dobrou spolupráci s lékaři a v závěru podal přehled rozvoje železniční psychologie v zahraničí.

V diskusi vystoupila celá řada pracovníků, z nich jenom menší část byli psychologové. Všichni žádali co nejužší spolupráci s psychologem a důsledné využívání psychologických poznatků v praxi. Z diskutujících je třeba jmenovat prof. MUDr. Piňhu z neurologické katedry KU, hlavního bezpečnostního technika Plzeňské dráhy Jabornického, závodního psychiatra ZVIL Klímu, průmyslového estetika Šmída, náčelníka ústavu železničního zdravotnictví MUDr. Vostatka, pracovníka ZVIL inž. Pospíšila a další.

Průběh jednání ukázal, že podobné porady, organizované oblastními skupinami jsou velkou podporou pro rozvoj psychologie v jednotlivých krajích a jsou příležitostí, při které se ve společné diskusi upřesní další potřeby rozvoje naší psychologie.

U příležitosti této porady se konala schůze výboru i pléna ekonomické sekce Čs. psychologické společnosti, která projednala a schválila návrhy přednesené v úvodním referátě jako plán perspektivního rozvoje ekonomické psychologie do r. 1980 i plán rozvoje ekonomické psychologie v třetím pětiletém plánu.

A. Velehradský.

U S N E S E N Í

z pracovní porady o využití psychologie ve strojírenství a železniční dopravě uspořádané z podnětu Čs. psychologické společnosti při ČSAV, závodního klubu ROH Závodů V. I. Lenina v Plzni a závodního klubu ROH dopravy a spojů Plzeň, konané ve dnech 14.—15. června 1961 v Plzni.

Účastníci porady shledali jednání porady jako velmi prospěšné a užitečné. Bylo možno společně prodiskutovat problémy ekonomických psychologů s pracovníky jiných oborů, především s techniky a hospodářskými pracovníky. Byly objasněny cíle i perspektivy uplatnění psychologických poznatků v průmyslu

a dopravě, byly ukázány i obtíže, které dosud brzdí rychlejší rozvoj psychologie na tomto úseku společenské praxe.

Současný vývoj naší společnosti vyžaduje nejširší využití vědeckých poznatků nejrůznějších vědních oborů, především též využití psychologie. Z pracovní porady o využití psychologie ve strojírenství a dopravě vyplynulo, že čs. psychologie přes všechny své teoretické výsledky nepronikla do našeho života do té míry, jak by bylo žádoucí. Zvláště na úseku hospodářského života je aplikace psychologických poznatků teprve ve svých počátcích.

Pro odstranění dosavadních nedostatků a pro další rozvoj psychologie v ekonomické oblasti navrhuje:

1. Doporučit hlavní referát předsedy ekonomické sekce Dr Bureše jako směrnici pro rozvoj ekonomické psychologie ve třetím pětiletém plánu.

2. Zřídit při výboru ekonomické sekce smíšenou komisi z psychologů a vedoucích hospodářských pracovníků a případně ji rozšířit o pracovníky příbuzných vědních oborů. Později přičlenit tuto komisi k některému ústřednímu úřadu. Jejimi úkoly by bylo zejména:

a) Informovat zainteresovaná ministerstva o perspektivách rozvoje ekonomické psychologie. Vyzvat ministerstva, aby plánovala vybudování psychologických pracovišť v podnicích tak, jak to jejich provoz vyžaduje. Tímto způsobem vytvořit také předpoklady pro další rozšíření psychologických pracovišť v Závodech V. I. Lenina a ČSD v Plzni.

b) Vyzvat jednotlivá ministerstva a odborové orgány, aby upozornily na možnost vyslat na studium psychologie vhodné pracovníky z těch pracovišť, kde již dnes vzniká potřeba psychologovy pomoci.

c) Vytvořit administrativně-organizační předpoklady pro uspořádání postgraduálního studia ekonomických psychologů do 30. 6. 1962. Doporučit, aby katedra psychologie KU byla pověřena organizací tohoto studia.

3. Využít některých částí tohoto usnesení a podnětů z porady jako podkladu pro jednání celostátního psychologického sjezdu, který uspořádá Čs. psychologická společnost při ČSAV.

4. Zahájit ještě v tomto roce výstavbu pracoviště aplikovaného výzkumu s úkolem koordinovat celostátně snahy o praktické využití psychologie v naší ekonomii — nejlépe při Technicko-organizačním výzkumném ústavu strojírenství.

5. Doporučit zřízení komise při ministerstvu dopravy pro užití psychologie v dopravě a pověřit ji zpracováním a plněním úkolů, které uvedl ve svém referátu náčelník Správy dráhy s. Stehniš.

6. Uvážit materiální i personální vybavení psychologických pracovišť v Závodech V. I. Lenina a ČSD-SD na podkladě referátů představitelů těchto podniků.

7. Pověřit komisi ve složení schváleném plénem porady, aby usnesení z této porady předložila KV KSČ a sledovala jeho plnění a prosazovala uskutečnění jeho jednotlivých částí.

Komise bude zvláště pověřena:

a) vydáním materiálu z pracovní porady o využití psychologie ve strojírenství a železniční dopravě,

b) dalším rozpracováním návrhů a podnětů, které vzešly z porady a sledováním jejich využití v praxi,

c) zajištěním přenášení dosud získaných poznatků z psychologických pracovišť na SD v Plzni a v Závodech V. I. Lenina do jiných podniků v našem kraji.

8. Ve vhodném časovém odstupu uspořádat podobné porady v dalších krajských městech.

(Usnesení bude zasláno všem odpovědným pracovníkům, kteří se zúčastnili pracovní porady o využití psychologie v železniční dopravě a strojírenství.)

ZPRÁVA Z PORADY O PSYCHOLOGICKOM VÝCHOVNOM PORADENSTVE V BRATISLAVE.

Z poverenia Sekcie pre pedagogickú psychológiu ČSPS a na podnet Komisie pre výchovné poradenstvo pri MŠK usporiadala Psychologická výchovná klinika dňa 1. III. 1962 celoštátnu poradu o otázkach psychologického výchovného poradenstva v Bratislave, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia zložiek krajských a mestských NV, pedagogickí pracovníci, pediatri, detskí psychiatri, pracovníci VB a sociálnej starostlivosti o mládež ako aj vedúci pracovníci výskumných ústavov z celej republiky. Cieľom porady bolo rozobrať spoločenské potreby na úseku psychologického výchovného poradenstva, zhodnotiť jeho doterajšie formy a činnosť, vymedziť jeho úlohu v systéme výchovného poradenstva pre voľbu povolania a vyjadriť sa o jeho perspektívach u nás.

Celkový počet účastníkov bol okolo 40. Poradu viedol doc. Dr. E. Hoias.

Úvodný prejav predniesol doc. dr. M. Bažány. Hovoril v ňom o príčinách výchovných ťažkostí u detí a o rôznych typoch zariadení, ktoré sa s narušenými deťmi zaoberajú.

Zdôraznil ďalej nutnosť všestranného vyšetrenia takýchto detí

antropológom, pediatrom, neuropsychiatrom a psychológom, pričom hlavná realizácia prevýchovnej práce má zostať pedagógovi a škole.

Po ňom vystúpil akademik V. Chmelař s návrhom perspektívneho plánu vybudovania siete psychologického výchovného poradenstva v ČSSR.

Plán má byť predložený MŠK — komisii pre výchovné poradenstvo.

Sieť výchovného poradenstva sa má budovať etapovite a má byť vytvorená do r. 1980. Mala by zahŕňať 3 články:

1. psychologické výchovné kliniky ako ústredné pracoviská, ktoré budú riešiť problematiku na najvyššej úrovni — teoreticky i prakticky, 2. okresné poradne, 3. výchovní poradcovia na školách, ktorí budú riešiť konkrétne praktické prípady. Okresné poradne budú pracovať ako medzičlánky.

S budovaním tejto siete sa začne najprv tam, kde sú vytvorené pre to už určité predpoklady kádrové i materiálne. V tejto súvislosti upozornil akad. Chmelař aj na potrebu prípravy väčšieho počtu vysokoškolsky vzdelaných psychológov.

V ďalšej časti porady sa uskutočnila diskusia, do ktorej sa zapojilo takmer 100 % prítomných. Diskusné príspevky sa týkali organizačných otázok i pracovnej problematiky výchovného poradenstva.

S etapovitým budovaním siete výchovného poradenstva bol všeobecný súhlas.

Viacerí diskutujúci vyjadrili nespokojnosť s výberom poradcov na školách a s ich vyškolením.

Diskusia zdôraznila nutnosť odbornej kvalifikácie poradcov a varovala pred diletantizmom a prakticizmom.

Práca doteraz existujúcich kliník bola hodnotená jednoznačne kladne. Ukázalo sa, že prax ich potrebuje a oceňuje ich prácu.

Niektoré problémy zostali neujasnené — napr. otázka pomeru teórie a praxe (prax predbieha teóriu). Otvorenou zostala aj otázka vzťahu medzi výchovným a profesionálnym poradenstvom. Ukázalo sa tiež, že je nesúlad v prístupe k tejto problematike medzi pedagógmi a psychológmi.

Na základe obsiahlej diskusie účastníci porady sa uzniesli predložiť zodpovedným miestam rad konkrétnych návrhov na realizovanie systému psychologického výchovného poradenstva v ČSSR.

M. Popperová.

Z činnosti ústředního výboru

V r. 1961 bylo svoláno celkem sedm schůzí ústředního výboru nebo předsednictva ČSPS.

Hlavní náplň jednání tvořila příprava I. sjezdu čs. psychologů, který se uskutečnil ve dnech 14.—16. prosince 1961 v Praze.

Dále se výbor zabýval přípravami pracovní porady s mezinárodní účastí o možnostech využití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi. Porada se měla konat v září 1961, byla však v důsledku nově vzniklé situace v oblasti školství a vědy odročena na r. 1962 nebo 1963.

Na schůzích výboru byly diskutovány plány činnosti a hodnoceny probíhající akce jednotlivých odborných sekcí i oblastních skupin Společnosti.

Výbor připravil 1 valné shromáždění, o němž jsme referovali ve 4. čísle „Zpráv ČSPS“ a během roku 1961 projednal a schválil přijetí 6 nových členů ČSPS.

V. Bokorová, tajemnice

Plán práce ČSPS na r. 1962

schválený na schůzi ústředního výboru ČSPS dne 22. března 1962.

1. Péče o zlepšení odborné úrovně čs. psychologů a rozvoj psychologie u nás
 - a) svoláním celostátních pracovních porad sekce pedagogické, zdravotnické a ekonomické, které se budou zabývat nejaktuálnější problematikou svých aplikačních oblastí,
 - b) uspořádáním seminářů o teoretických problémech psychologického výzkumu osobnosti a o užití kybernetiky v psychologii (organizuje sekce teoreticko-metodická ve spolupráci s Pobočkou ČSPS v Brně a pražskou OS).
 - c) uskutečněním většího počtu odborných přednášek, referátů a pracovních diskusí v rámci jednotlivých oblastních skupin (Praha, Plzeň, Ústí n. L., Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Kroměříž, Bratislava Žilina, Košice) a pobočky ČSPS v Brně,

- d) výbory sekcí zdravotnické, výchovné a ekonomické vypracují návrhy pravidelného postgraduálního školení psychologických pracovníků z jednotlivých oblastí praxe a ústřední výbor ČSPS projedná možnost jejich realizace s příslušnými kompetentními orgány,
 - e) výbor sekce zdravotnické bude pracovat na přípravě Kompendia klinické psychologie,
 - f) výbor sekce pedagogické bude spolupracovat na přípravě vysokoškolské učebnice pedagogické psychologie a při realizaci pedagogicko-psychologického poradenství,
 - g) Společnost zaměří svou činnost k tomu, aby více než dosud napomáhala při koordinaci psychologického výzkumu.
2. Zintenzívnění styku se zahraničními národními psychologickými společnostmi a s mezinárodními psychologickými asociacemi
 - a) předsednictvo obnoví jednání o začlenění ČSPS do mezinárodních psychologických asociací,
 - b) ústřední výbor spolu s dokumentační komisí a ve spolupráci s hlavními psychologickými pracovišti ČSSR, případně dalšími institucemi projedná možnosti zlepšení dosavadní dokumentační práce v oboru psychologie,
 - c) jednotlivé složky ČSPS budou usilovat o širší výměnu publikací se zahraničím.
 3. Společnost především prostřednictvím výborů svých odborných sekcí dále utuží a prohloubí spolupráci s vědeckými společnostmi příbuzných oborů (hlavně s Čs. lékařskou společností J. E. Purkyně).
 4. ČSPS bude pečovat o další rozvoj a dobrou úroveň popularisace psychologických znalostí u nás
 - a) prostřednictvím popularizační komise se bude snažit spolupracovat s vedením Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí u nás (při plánování psychologických témat apod.),
 - b) oblastní skupiny budou pečovat o popularizační činnost ve svém okruhu a budou hledat vhodné formy včasného zajištění dobré úrovně připravovaných psychologických přednášek.
 5. Ústřední výbor ČSPS ve spolupráci s výbory sekcí budou sledovat řešení otázky uplatňování psychologů v praxi a bude usilovat o to, aby byly realizovány příslušné body rezoluce z I. sjezdu čs. psychologů.

6. Ediční činnost
 - a) redakční rada „Zpráv ČSPS“ připraví v tomto roce vydání 3—4 čísel „Zpráv“,
 - b) redakční rada „Zpráv ČSPS“ zajistí vydání seznamu psychologických diagnostických pomůcek shromážděných v archivu Psychologického ústavu KU.
7. Ústřední výbor ČSPS provede opatření pro rozšíření členské základny Společnosti.
8. Ústředí ČSPS zajistí zlepšení organizace a koordinace práce
 - a) jednotlivých orgánů a složek Společnosti užším vzájemným stykem a průběžným prověřováním jejich činnosti. (zvláštní pozornost věnuje koordinaci práce se SPS),
 - b) ústředí ČSPS se bude snažit prohloubit kontakt s členstvem a uplatňovat návrhy a připomínky z jeho řad.

Další konkretizací zde uváděných bodů plánu činnosti jsou pracovní plány jednotlivých sekcí a oblastních skupin. Termínový přehled větších akcí ČSPS (pokud nám byly bližší časové údaje ohlášeny) je dále připojen.

Sekce teoreticko-metodická

Přehled činnosti

V roce 1961 pořádala sekce dva cykly přednášek o kybernetickém modelování. Přednášeli inž. Valach na téma „O kybernetickém modelování“ a PhDr. Křivohlavý o aplikaci teorie informací na poli psychologie práce. Při přednáškách byly pomítány odborné filmy.

Dále sekce připravila cyklus přednášek o retikulární formaci, který se bude konat v 1. čtvrtletí 1962 ve spolupráci s pražskou oblastní skupinou.

Výbor sekce mimo jiné projednal návrhy zásadních referátů pro I. sjezd čs. psychologů.

Plán práce na rok 1962

Sekce připraví ve spolupráci s pobočkou ČSPS v Brně na květen 1962 dvoudenní seminář v Brně na téma „Využití kybernetiky v psychologii“.

Na podzimní období (pravděpodobně listopad) chystá sekce seminář v Praze na téma „Metodické otázky výzkumu psychologie osobnosti“.

Na 2. čtvrtletí má sekce na programu cyklus přednášek o re-
tikulární formaci, jehož přesné datum není však ještě pro potíže
technického rázu zajištěno. V. Břicháček, tajemník sekce.

Sekce pedagogické psychologie

Přehled činnosti v roce 1961

Členy výboru sekce psychologie ve výchově v r. 1961 byli: doc. Dr Emil Holas, ved. katedry psychologie na UP v Olomouci (předseda sekce), Dr CSc Dana Tollingerová, ved. pracovníce psycholog. lab. pedagog. ústavu ČSAV (jednatelka), Drah. Osladilová, odb. as. kat. psychologie na UP v Olomouci (zapisovatelka), prof. Dr Vilém Chmelař, člen koresp. ČSAV, vedoucí katedry psychologie na filosofické fakultě Purkyňovy university v Brně, prof. Dr Josef Linhart, vedoucí psycholog. odd. pedagog. ústavu ČSAV, doc. Dr Tomáš Pardel, vedoucí katedry psychologie na UKo v Bratislavě, Dr Josef Koščo, vedoucí psycholog. ústavu UKo v Bratislavě, doc. Dr Miroslav Bažány, vedoucí psychologické výchovné kliniky a člen katedry psychologie UKo v Bratislavě, prom. pedagog Jar. Exner, ved. prac. psych. oddělení pedagogického ústavu ČSAV.

Výbor sekce se sešel na šesti schůzích. Kromě zhodnocení práce sekce v r. 1960 a přípravy plánu práce na rok 1961 byla jejich hlavním obsahem příprava celostátní porady o profesionální orientaci a o psychologickém poradenství.

Celostátní porada o profesionální orientaci se uskutečnila ve dnech 10. a 11. dubna 1961 v Bratislavě. Poradu organizoval psychologický ústav filosofické fakulty UKo v Bratislavě, sekce psychologie ve výchově Čs. psychologické společnosti a výzkumný ústav pedagogický v Bratislavě. Porada ukázala složitost problematiky profesionální orientace, ukázala dále na nutnost komplexního výzkumu (spojení psychologů, pedagogů, lékařů i techniků a ekonomů k společné práci). Jednání také ukázalo na speciální potíže, které zde vznikají i v praxi, jak na školách, tak hlavně v postoji rodičů a mnohdy i úřadů. Celé jednání bylo v závěru hodnoceno jako přínos k objasnění mnoha otázek. Výsledkem porady byla přijatá rezoluce, adresovaná hlavně na kompetentní vládní orgány. Dalším jejím výsledkem bude publikace, která bude obsahovat všechny přednesené referáty.

Náplní další práce výboru sekce byla příprava koncepce panelové diskuse o psychologickém poradenství. Její organizací byla pověřena psychologická výchovná klinika v Bratislavě. Protože

organizační i koncepční příprava porady se protáhla, dojde k jejímu svolání počátkem roku 1962.

Poslední schůze výboru v prosinci 1961 hodnotila celoroční práci sekce a projednala plán práce na r. 1962. V hodnocení práce se členové výboru shodli na tom, že práce byla rozvinuta správným směrem. Dosavadní tři porady za r. 1960 a 1961 a připravená čtvrtá porada se dotkly nejdůležitějších otázek pedagogické psychologie. Po prvních dvou poradách zaměřených na otázky teoretické, přistoupila sekce k projednávání otázek aktuálních pro pedagog. praxi. Je třeba litovat, že výsledky těchto porad mají dosud malý dosah. Tak např. dubnová porada o prof. orientaci přinesla řadu závažných závěrů i pro praxi, které však zůstaly ignorovány při zavádění a přípravě poradců pro volbu povolání na školách. Výsledky porady byly schváleny i valným shromážděním i s usnesením, aby ÚV Čs. psychol. společnosti výsledky projednal a zasadil se za prosazení některých závěrů. To se však rovněž nestalo.

Plán práce na rok 1962

1. Hlavní náplní práce v r. 1962 bude postupná příprava vysokoškolské učebnice pedagogické psychologie (úkol XIV-2-2/4, koordinátor akademik Chmelař). Výbor sekce se tak stane redakčním kolektivem celé učebnice. Práce bude postupovat asi v těchto etapách:
 - a) projednání základní koncepce celé učebnice,
 - b) projednání její osnovy,
 - c) projednání těch hlavních partií učebnice, které jsou teoreticky důležité, nebo u kterých je třeba dosáhnout názorové jednoty.
2. Sekce uspořádá spolu s Psychologickou výchovnou klinikou celostátní poradu o výchovném poradenství. Za organizační provedení odpovídá dr. M. Bažány (úkol převeden z r. 1961).
3. Sekce se bude podílet na semináři o výchovném poradenství, na němž budou podány zprávy o práci a problémech jednotlivých pracovišť (poraden, klinik). Tento seminář svolá pobočka ČSPS v Brně (místo konání: filosof. fakulta UJEP Brno, asi květen t. r.).
4. Spolu s katedrou psychologie FF PU v Olomouci připraví do konce roku program semináře o současných výzkumech psychologie myšlení. Bude-li to možné, svolá se i tento seminář do konce roku 1962. Protože však je nutno počítat s nakupe-

ním akcí ke konci roku, bude nutno termín semináře ještě zkoordinovat s ostatními akcemi. V každém případě však bude seminář svolán nejpozději do 31. I. 1963.

5. Výbor sekce bude zřejmě nucen také projednat otázku kádrů, zejména pokud jde o odbornou přípravu psychologů pracujících ve výchovném poradenství.

E. Holas, předseda sekce

Zdravotnická sekce

Zpráva o činnosti v roce 1961

1. Výbor sekce znovu projednal otázky kompendia zdravotnické psychologie a předložil ústřednímu výboru ČSPS pozměněnou koncepci ke schválení. Nebylo však možno přikročit k realizaci pro odložení ústředním výborem plánované pracovní rady s mezinárodní účastí, kde měla být prodiskutována spolupráce na Kompendiu s některými odborníky z LDS.
2. Jako v předešlém roce udržovala sekce stálý kontakt s lékařskou Společností J. E. Purkyně. Členové výboru sekce pracovali ve výboru Čs. psychiatrické společnosti a ve výboru Čs. pediatrické společnosti. Dále byla navázána užší spolupráce s Pneumonologickou a ftiseologickou sekcí. S předsedou této sekce a hlavním ftiseologem byly v hrubých rysech projednány možnosti uplatnění psychologie ve ftiseologii, především po stránce doškolení zdravotnických pracovníků.
3. S příslušným pracovníkem ministerstva zdravotnictví byla projednána možnost opatřit základní vyšetřovací pomůcky ze zahraničí. Pomůcky podle předem uváženého návrhu sekce byly zahrnuty do nákupního plánu MZdr.
4. V součinnosti s Komisí pro stavovské otázky pokračovalo jednání s příslušnými úřady o plánování, rozmístění a pracovní náplni psychologů ve službách zdravotnických.
5. Byly uspořádány 3 schůze výboru sekce a 1 celostátní seminář v Brně na téma „Užití psychologie ve zdravotnictví mimo psychiatrii a pediatrii“.
6. Těžisko odborné práce sekce bylo v oblastních skupinách. Podle dohody únorové schůze výboru zdravotnické sekce v Bratislavě byla tematika pracovních schůzí pro rok 1962 soustředěna k otázce vyšetřování intelektu a jeho poruch.

Plán práce na rok 1962

Základní úkoly pro rok 1962:

1. Odbornou náplň pracovních schůzí zaměřit k otázkám vyšetřovacích metod; v tomto smyslu koordinovat činnost v oblastních skupinách.
2. V říjnu 1962 uspořádat v Praze celostátní seminář na téma „Výzkum souvislostí mezi mozkovým substrátem a psychickou činností“.
3. Práce na Kompendiu zdravotnické psychologie: dořešit otázky základní koncepce, osnovy a rozsahu díla; zajistit jeho vydání; sestavit redakční radu a vybrat spolupracovníky; podle možnosti zahájit práce na všech oddílech Kompendia.
4. Konat nejméně dvě schůze výboru sekce; program zaměřit k plnění a kontrole plánovaných úkolů.
Průběžné úkoly sekce, které budou zároveň dále plněny:
 1. Usilovat o vybavení psychologických pracovišť ve zdravotnických zařízeních diagnostickými pomůckami.
 2. Připravovat podmínky k uplatnění psychologie v dalších oborech klinického lékařství, zejména ve fthisiatrii.
 3. Usilovat o to, aby ministerstvo zdravotnictví neustavovalo psychology, kteří nemají plnou kvalifikaci. (Příslušný návrh byl již podán doc. Konečným a projednán poradním sborem a Psychiatrickou společností).
 4. Spolu se stavovskou komisí ústředního výboru ČSPS usilovat o zlepšení existenčního základu psychologů (příplatek pro psychiatrii, důchodové zabezpečení apod.).
 5. Spolu se stavovskou komisí ú. v. ČSPS projednat s příslušnými orgány otázku zařazování psychologů do vojenských zdravotnických služeb a otázku využití odbornosti psychologů v průběhu základní vojenské služby a při vojenských cvičeních.
 6. Ve spolupráci se stavovskou komisí zajistit, aby vyučováním psychologie na zdravotních školách byli pověřováni pouze kvalifikovaní psychologové.
 7. Usilovat o sjednocení všech akcí zdravotnických psychologů ve zdravotnické sekci ČSPS. Podporovat spolupráci zdravotnických psychologů s lékařskými společnostmi, zejména se sekcemi Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně, za předpokladu, že o této činnosti bude předběžně informován výbor zdravotnické sekce ČSPS, že bude na patřičné úrovni odborné a v souladu se zaměřením a pracovním programem ČSPS.

R. Konečný, předseda sekce,
J. Srnec, místopředseda.

Ekonomická sekce.

Zpráva o činnosti v roce 1961

Rozvoj naší společnosti a zvláště našeho národního hospodářství vyžaduje stále větší účasti vědy, mimo jiné i ekonomické psychologie. Tato skutečnost se projevila jak ve vývoji naší ekonomické psychologie, tak v náplni činnosti jednotlivých pracovníků i ekonomické sekce Čs. psychologické společnosti jako celku.

Lze konstatovat, že ve srovnání s počátečním údobím 1950 až 1954, kdy se nevěřilo v možnost využití psychologie v národním hospodářství a neexistovalo také žádné praktické pracoviště i s další etapou (1954—1956), ve které se kladly první základy oboru a budovala se ojedinělá pracoviště, jsme dospěli do stádia, kdy můžeme ukázat konkrétní výsledky práce ekonomických psychologů za minulá léta a vytyčit reálné perspektivy dalšího rozvoje a diferenciaci na úseku ekonomické psychologie.

Dosavadní vývoj lze ukázat přehledně na účasti ekonomických psychologů při jednání jednotlivých konferencí, které psychologická obec uspořádala.

1. Smolenická konference v r. 1957 byla výrazem názorové konsolidace principů rozvoje vědecké psychologie a položila teoretický základ pro využití psychologie v naší společenské praxi, tedy i v našem hospodářském životě.
2. Pražská konference 1959 již podala přehled výsledků konkrétní práce ekonomických psychologů a ukázala, že je možno s nimi předstoupit před širší veřejnost.
3. Uskutečněním tohoto veřejného vystoupení byla celostátní porada ekonomické sekce na podzim r. 1960 v Praze. Její jádro tvořila diskuse ekonomických psychologů s ekonomy, techniky, zástupci odborů a vedoucími hospodářskými pracovníky i pracovníky příbuzných oborů. Výsledkem byla odpovědná formulace těch společenských úkolů, k nimž může ekonomická psychologie podstatně přispívat.
4. Na poradě v Plzni byly pak dále podrobněji objasněny konkrétní možnosti pomoci psychologů v železniční dopravě a v těžkém strojírenství. Na plenární schůzi sekce, jež na poradě navazovala, schválili přítomní plán perspektivního rozvoje naší ekonomické psychologie a projednali jeho rozpracování na 3. pětiletý plán.

Výbor sekce kolektivně vypracoval referát o dosavadních našich zkušenostech pro plánovanou mezinárodní poradu psychologů ze socialistických zemí o možnostech využití psychologie

v socialistické společenské praxi. Porada by měla vytvořit předpoklady pro systematickou spolupráci v rámci socialistického tábora. Pro spolupráci se zahraničím navrhla sekce v první etapě tyto formy:

1. Seznámit se vzájemně s literaturou a recensemi našeho oboru za posledních 10 let a zajišťovat tuto výměnu informací průběžně v budoucnosti.
2. Realizovat výměnné studijní pobyty pracovníků zajímajících se o podobné problémy, postgraduální školení a přednášky význačných pracovníků.
3. Pořádat mezinárodní doškolovací kursy ekonomické psychologie.
4. Uskutečnit účast zainteresovaných pracovníků na oponování ukončených úkolů.
5. Pro navázání užší spolupráce zahájit na dobrovolném základě koordinaci vlastní výzkumné práce.

Vzhledem k tomu, že se stále častěji naskytuje možnost zapojení psychologického pracovníka na některém z našich průmyslových závodů, při čemž představy provozních činitelů o tom, co od něho mají požadovat, jsou značně nejasné nebo přímo nesprávné, je zapotřebí vytvořit koordinační centrum, které by poskytovalo potřebné informace vedoucím provozním pracovníkům v tomto směru a obstarávalo výměnu zkušeností s organizačním začleněním psychologů atd. Kromě toho potřebujeme také pracoviště (nejlépe na úrovni aplikovaného výzkumu), které by se zabývalo metodickým vedením psychologů ve výrobní praxi. O realizaci uvedených institucí bude výbor sekce usilovat. Prozatím učinil pokus ustavit při ekonomické sekci Čs. psychologické společnosti smíšenou komisi pro užití psychologie v ekonomii, která projednala řadu dílčích, výborem navržených opatření v tom směru. Jednání smíšené komise ukázalo, že k realizaci podaných návrhů bude třeba další usilovné práce. Proto bylo rozhodnuto upustit od vytvoření trvalé smíšené komise a svolávat raději porady výboru za rozšířené účasti ekonomických psychologů i vedoucích hospodářských pracovníků z průmyslu, dopravy, odborů atd.

Porada tohoto druhu se již konala. Kromě projednání návrhů konkrétních opatření byli zástupci nejdůležitějších institucí a úřadů seznámeni s vývojem současného stavu a perspektivami vývoje ekonomické psychologie do r. 1980, se statutem ekonomického psychologa, usnesením obou porad a krajskými složkami naší sekce.

Tato organizačně, časově i odborně náročná činnost si vyžádala zintenzívnění práce sekčního výboru, který pracoval v tomto složení a funkčním členění:

Dr Zb. Bureš, předseda

Dr B. Chalupa, tajemník

Dr J. Daniel, předseda ekonomické sekce SPS a zástupce sekce v redakci „Zpráv ČSPS“

Dr J. Růžička, referent pro vysokoškolské a postgraduální studium ekonomické psychologie, zástupce sekce v redakci časopisu „Čs. psychologie“

Dr J. Sedlák, referent pro popularizaci v oblasti ekonomické psychologie

Dr O. Matoušek, referent pro neperiodickou publikační činnost

Dr E. Kroftová, referent pro spolupráci s provozními pracovníky

Dr M. Bažány

Dr I. Pikala

Mezníkem v rozvoji ekonomické psychologie byl I. sjezd čs. psychologů v Praze 1961. Zde přednesené referáty z ekonomické psychologie znamenaly teoretické završení dosavadní práce ekonomických psychologů a zahájení nové vývojové etapy této psychologické specializace. Od úsilí dosáhnout uznání společenského významu disciplíny přicházíme k snaze o vysokou teoreticko-metodickou úroveň naší práce, která je nezbytnou podmínkou i pro úspěšnost v praxi.

Organizační struktura i plány činnosti všech složek ekonomické sekce musí být přizpůsobeny těmto novým požadavkům, aby je mohly splnit. Část dosavadní práce výboru převezme nyní skupina pro spolupráci s provozními pracovníky (Dr Matoušek, Dr Kroftová, Dr Stejskal), která může postupem času být rozšířena o pracovníky příbuzných vědních oborů (fysiologie práce) a přičlenit se k některému ústřednímu úřadu. Jejím úkolem bude pečovat o další rozvoj oboru a zvláště jeho uplatnění ve společenské praxi. Druhou část dosavadní agendy výboru, která měla vědecko-popularizační charakter, převezmou napříště ekonomičtí psychologové jednotlivých oblastních skupin, zvláště v krajských městech. Budou zprostředkovávat přednášky na půdě Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, případně i pořádání společných porad psychologů s praktiky po vzoru plzeňské oblastní skupiny. Budou také podle potřeby organizovat odborné pracovní schůzky v oblastech.

Činnost výboru sekce se přesune spíše do sféry odborné a vědecké. Kromě styku s provozními pracovníky prostřednictvím některých společných porad bude výbor koordinovat populari-

začíná činnost oblastních skupin, zvláště z hlediska publikačního, bude pečovat o uplatnění v časopisech a zabývat se v celostátním měřítku odborněstavovskými otázkami. Kromě toho bude usilovat o realizaci mezinárodní spolupráce a o kvalitativní rozvoj vlastní vědecké činnosti. Jak ukázaly referáty z I. celostátního sjezdu, jsou z tohoto hlediska nejaktuálnějším problémem i v ekonomické psychologii otázky metodické. Jejich rozpracování je v současné době hlavním úkolem.

Z hlediska tohoto rozboru sestavila sekce svůj pracovní plán.

Plán činnosti sekce na rok 1962

1. Uspořádat jeden monotematický seminář (celostátní) spojený s plenárním zasedáním sekce — 2 dny. Plánováno na červen nebo září v Bratislavě.
2. Přejít k přímé spolupráci ekonomické sekce se zahraničními psychology stejného zaměření
 - a) vypracovat přehled naší literatury v ekonomické psychologii za posledních 10 let (u původních prací s krátkým resumé) a pokusit se o výměnu za podobné přehledy z jiných zemí socialistického tábora,
 - b) realizovat výměnné studijní pobyty pracovníků zajímajících se o podobné problémy, postgraduální školení a přednášky význačných pracovníků,
 - c) pořádat mezinárodní doškolovací kursy v ekonomické psychologii.
3. Realizovat alespoň 1 společnou poradou výboru sekce a zástupců výroby a odborů,
4. sestavit časový rozvrh akcí sekce včetně oblastních skupin, pokud se týkají ekonomické psychologie a doplnit novými údaji adresář sekce,
5. provést dotazníkový průzkum činnosti všech ekonomických psychologů a přednést výsledek na plenárním zasedání,
6. docílit vydání několika popularizačních témat z oboru a připravit odbornou příručku o ekonomické psychologii,
7. spolupracovat při realizaci postgraduálního studia ekonomické psychologie,
8. na čtvrtletních schůzích výboru pravidelně zajišťovat pomoc a hodnocení ekonomických psychologů v oblastních skupinách i plnění plánu činnosti výboru sekce,
9. pomoci oblastní skupině v Ústí n. L. při uspořádání porady s účastí hospodářských a odborných pracovníků o užití psy-

chologie v chemickém průmyslu, rozšířené případně ještě o některý speciální problém železniční dopravy. Tyto úkoly nemůže splnit jednotlivec ani úzký kolektiv výboru. Nelze také žádat, aby jednotliví funkcionáři věnovali práci v sekci značnou část svého času po mnoho funkčních období. Proto výbor uvítá ochotu dalších pracovníků z řad ekonomických psychologů jakoukoliv formou spolupracovat na vytčených úkolech.

Zb. Bureš, předseda sekce.

SLOVENSKÁ PSYCHOLOGICKÁ SPOLOČNOSŤ

Výbor Slovenskej psychologickéj spoločnosti

Zpráva o činnosti za rok 1961

Výbor Slovenskej psychologickéj spoločnosti sa roku 1961 zišiel na piatich výborových schôdkach.

Na schôdkach výbor hlavnú pozornosť venoval zaktivizovaniu odborných sekcií spoločnosti. Napriek tomu, že mnohí členovia SPS sú zapojení do práce v celoštátnych sekciách, sekcie zriadené pri SPS si vypracovali samostatné pracovné plány, podľa ktorých budú vyvíjať činnosť v roku 1962.

Výbor sa ďalej zaoberal prácou oblastných skupín, avšak ako vyplýva zo správ týchto skupín, nepodarilo sa plne zaktivizovať najväčšiu, Západoslovenskú oblastnú skupinu.

Výbor, resp. sekretariát výboru aktívne spolupracoval pri usporiadaní celoštátneho seminára o profesionálnej orientácii a valného zhromaždenia Československej psychologickéj spoločnosti, ktoré sa konalo 11. apríla 1961 v Bratislave. Najvýznamnejšou akciou v I. polroku 1961 bolo usporiadanie sympózia o ťažkovychovateľnej mládeži, ktoré sa konalo 10. júna v Žiline. Výbor po prejednaní tejto akcie poveril jej usporiadaním Stredoslovenskú oblastnú skupinu v Žiline. Pri tejto príležitosti sa konalo valné zhromaždenie Slovenskej psychologickéj spoločnosti.

Na schôdkach výboru sa ďalej podrobne prediskutovala problematika postgraduálneho školenia, ktorého prvou etapou má byť seminár o diagnostických metódach. Jeho usporiadaním bola poverená Katedra psychológie UK za spolupráce klinickej sekcie SPS.

Výbor prediskutoval účasť slovenských psychológov na druhom celoštátnom psychologickom sjazde a poveril predsedov sekcií, aby sa zapojili do vypracovania hlavných referátov.

Výbor sa podrobne zaoberal prekladmi z oblasti psychológie a poveril edičnú komisiu, aby sledovala túto otázku.

Vykonala sa kontrola platenia členských príspevkov, pričom sa výbor uzniesol vyčiarknuť z členstva tých, ktorí nebudú mať zaplatené členské za minulé roky.

J. Daniel, tajomník.

Plán činnosti výboru SPS na rok 1962

Plán práce výboru Slovenskej psychologickej spoločnosti na rok 1962 vychádza jednak z úloh spoločnosti určených jej stanovami, ako aj z aktuálnych úloh kladených na psychológov našou spoločnosťou a to tak na úseku ideovom a výskumnom, ako aj na úseku aplikácie psychologických poznatkov vo výrobnej, zdravotníckej a výchovnej praxi. Za hlavné úlohy výboru spoločnosti v tomto roku treba považovať:

1. Rozvíjanie úzkej spolupráce s Ústredným výborom Československej psychologickej spoločnosti a s výbormi ústredných sekcií a napomáhanie realizácii ich uznesení na Slovensku.

2. Rozvíjanie činnosti sekcií výboru SPS ako hlavných pracovných orgánov Spoločnosti, usmerňovanie a sledovanie plnenia plánu ich činnosti.

3. Riadenie práce a poskytovanie všestrannej pomoci činnosti oblastných skupín spoločnosti, predovšetkým zaistenie aktivity činnosti Západoslovenskej oblastnej skupiny.

4. Zaisťovať pravidelné vydávanie Bulletinu Spoločnosti každé 4 mesiace ako hlavného pojítka medzi prácou výboru a členstvom Spoločnosti. Otázka vydávania Bulletinu sa ešte prediskutuje na najbližšom valnom zhromaždení SPS.

5. Zaktivizovať prácu publikačnej komisie, ktorá by účinne napomáhala rozširovaniu prekladateľskej činnosti u nás, vydávaniu pôvodných prác a učebných textov, starala sa o odbornú úroveň prekladov a podnetne organizovala prácu na kolektívnych publikáciách.

6. Pripraviť všetky podmienky pre usporiadanie prvého Slovenského sjazdu Spoločnosti na jar 1963.

7. Usporiadať valné zhromaždenie SPS v júni t. r. pri príležitosti pracovnej porady Sekcie klinickej psychológie. — Spolupracovať pri pracovnej porade o úlohách psychológie v komunistickej spoločnosti.

8. Vypracovať podklady pre systém postgraduálneho školenia psychológov a predložiť ho na schválenie príslušnými miestami. V r. 1962 usporiadať na jeseň druhý beh postgraduálneho školenia na tému: poruchy intelektu.

9. Sledovať potrebu odborných psychológov v našom hospodárskom a kultúrnom živote a zaisťovať dostatočné kvóty poslucháčov pre prax.

10. Na úseku propagácie a popularizácie výsledkov psychologickéj práce aktivizovať činnosť príslušnej komisie a intenzívnejšie spolupracovať so SPŠP a VP a inými zložkami.

11. Sústavne sa starať o rozširovanie členskej základne a zaisťovanie príspevkovej morálky členov.

12. Úsporne hospodáriť so zverenými finančnými prostriedkami a finančne zaisťiť na tento rok ako aj na budúci rok plánované akcie Spoločnosti.

Rámcové plány činnosti sekcií SPS na r. 1962.

Sekcia teoreticko-metodická:

1. Usporiadanie pracovného zasadnutia sekcie na tému „Adekvátnosť výskumných a diagnostických metód vzhľadom na skúmaný problém a diagnostiku psychických vlastností“.
2. Usporiadanie referátov na schôdzkách Západoslovenskej oblastnej skupiny na niektoré z nižšie uvedených tém:
 - a) marxistická teória psychológie a kritika buržoázných smerov v psychológii;
 - b) najnovšie poznatky neurofyziológie vo vzťahu k problémom psychológie;
 - c) problém exaktnosti poznatkov v psychológii;
 - d) vzťahy psychológie k rôznym oblastiam teórie a praxe.

Sekcia pedagogickej psychológie:

1. Koordinácia práce v oblasti pedagogickej psychológie na Slovensku.
2. Realizácia postgraduálneho školenia psychológov.
3. Poskytovanie účinnej pomoci pedagogickým inštitútom.
4. Usmerňovanie práce na štátnych výskumných úlohách.
5. Účasť na celoštátnych akciách ústrednej sekcie pedagogickej psychológie.
6. Zriadenie pracovných skupín pre popularizáciu psychologických poznatkov, pre výchovné poradenstvo, pre psychológiu defektnej mládeže.
7. Príprava vydávania učebných textov z oblasti vývinovej a pedagogickej psychológie.

Sekcia zdravotníckej psychológie :

1. Pracovné zasadnutie s klinicko-psychologickou tematikou v marci 1962.
2. Pracovné zasadnutie sekcie v rámci Západoslovenskej oblastnej skupiny — máj 1962.
3. Účast' na postgraduálnom školení na jaseň 1962.
4. Pracovná schôdzka sekcie venovaná výskumnej činnosti členov sekcie — december 1962.
5. Oživenie publikačnej činnosti členov sekcie.
6. Založenie subsekcie pre otázky duševnej hygieny.

Sekcia ekonomickej psychológie :

1. Usporiadanie celoštátneho seminára ekonomickej psychológie na jar 1962.
2. Usporiadanie filmových večerov z oblasti psychológie práce.
3. Účast' referátmi na práci Západoslovenskej oblastnej skupiny.

POSTGRADUÁLNE ŠKOLENIE PSYCHOLÓGOV V BRATISLAVE

Školenie, o ktorom podávame stručnú zprávu, sa konalo v Bratislave v dňoch 18.—20. I. 1962 a poriadala ho Katedra psychológie FFUK v spolupráci s výborom Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Program školenia bol vyplnený nasledovnými prednáškami:

Základné metodologické otázky psychologickéj skúšky (M. Bažány).

Problémy etiológie a patogenézy v psychologickéj diagnostike (V. Kovalíková).

Metóda psychologickéj anamnézy I—II (G. Dobrotka).

Sociálna determinácia psychologickéj skúšky (M. Bažány v spolupráci s I. Čečerom).

Využitie slovných prejavov v psychodiagnostickéj praxi (O. Kondáš).

Niektoré ukazovatele individuálnej diagnostiky laboratornými metódami (A. Uherík).

Otázky psychologickéj inštrumentácie — demonštrácie niektorých aparatúr a metodík (V. Valter a K. Haan).

Kazuistické demonštrácie nálezov (Škodová, Ondrejka, Marko, Čulen).

Školenia sa zúčastnilo 34 účastníkov, z ktorých prevahu tvorili psychológovia z praxe.

Na záver školenia bolo prevedené zhodnotenie jeho náplne spolu s návrhmi na ďalšie programové školenia. Pri hodnotení sa vyzdvihla dobrá pripravenosť programu, pričom väčšina prednášajúcich podala mnohé závery aj na základe vlastnej práce a výskumu. Pre budúce postgraduálne školenia sa doporučovalo, aby sa tématika viac zúžila vzhľadom na potreby praxe, aby bola monotematická a aby išlo o prednášky, ktoré budú mať náučný a nie vedecko-informatívny charakter. Diskutoval sa aj problém zjednotenia metodík a užívaných predlôh. Pre budúce školenie sa navrhovalo preberať metodiky vyšetrenia intelektových schopností. Účastníci v hodnotení vyzdvihli, že toto prvé školenie bolo zamerané na podstatné teoretické problémy a obsahovalo zároveň aj konkrétne praktické témy, ktoré doporučovali v budúcnosti uprednostňovať.

Vcelku školenie splnilo svoju funkciu a získali sa z neho aj skúsenosti pre ďalšie kurzy, ktoré hodlá aj v budúcnosti bratislavská Katedra psychológie poriadat' pre svojich absolventov.
O. Kondáš.

PRACOVNÁ PORADA PSYCHOLOGICKÝCH PRACOVNÍKOV

ČSPS a ČSAV Psychologické laboratórium SAV usporiadajú v novembri t. r. v Smoleniciach širšiu pracovnú poradu na tému, ktorá bola predbežne stanovená takto: „Význam a úlohy psychológie vo výstavbe komunistickej spoločnosti u nás“. Cieľom porady je na základe vývinových tendencií našej spoločnosti všestranne zdôvodniť význam a úlohy psychologických prístupov pre spoločenskú prax v príslušných oblastiach, konfrontovať v širšom meradle terajší stav psychológie u nás so súčasnými i v budúcnosti predvídanými požiadavkami a na základe toho prispieť k urýchleniu potrebného rozvoja psychológie v našich podmienkach. Bude sa pritom vychádzať z uznesení historického XXII. sjazdu KSSS ako aj z rokovania XII. sjazdu KSČ.

Tematické zameranie porady umožňuje každému psychologickému pracovníkovi aktívne sa podieľať na jej realizácii. Po predbežnom schválení programu príslušnými inštitúciami vyzvú sa v apríli t. r. všetci členovia ČSPS a SPS, aby sa k tematickému zameraniu porady a k rozvrhnutiu jej programu vyjadrili, poslali príp. pripomienky a aby sa prihlásili k spolupráci na vypracovaní jednotlivých referátov.
M. Stríženec.

POBOČKA ČS. PSYCHOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI V BRNĚ

Zpráva o činnosti za r. 1961

Pobočka Čs. psychologické společnosti v Brně uspořádala ve dnech 29. a 30. června 1961 (spolu se Zdravotnickou sekcí Čs. psychologické společnosti a moravskou skupinou psychologické komise při psychiatrické sekci Čs. Purkyňovy lékařské společnosti) seminář s tímto programem:

- I. Užití psychologie ve zdravotnictví, kromě psychiatrie a pediatrie. Jednalo se o otázkách užití psychologie
 - a) ve vnitřním lékařství (dr. Bárta),
 - b) ve ftiseologii (dr. Vacíř, dr. Lukavský),
 - c) v geriatrii (dr. Srnec),
 - d) v gynekologii (dr. Čepelák, dr. Konečná),
 - e) v pracovním lékařství (dr. Chalupa),
 - f) v otorinolaryngologii (dr. Němec),
 - g) v neurologii (dr. Diamant, dr. Švancara),
 - h) v neurochirurgii (doc. Konečný, dr. Švancara),
 - i) v chirurgii a traumatologii (dr. Janík),
 - j) v očním lékařství a oftalmopedii (dr. Hodková),
 - k) v léčebnách bronchiálního astmatu (dr. Horňáková);
- II. 1. Klinická psychologie, pověry a pověřčivost (dr. H. Široký):
 - a) Psychopatologické paralely pověr a magického myšlení u psychotiků.
 - b) Neurózy a pověřčivost.
 - c) Magické myšlení a psychoterapie.
2. Psychopatologické projevy u dětí školního věku jako následek nesprávného výchovného působení učitelů (dr. E. Klobouková).
3. Sdělení o nejnovější psychoterapeutické literatuře (dr. S. Kratochvíl).
4. Aktuality z ekonomické psychologie v ČSSR (dr. Chalupa).

Od pracovního zasedání v druhé polovině roku 1961 bylo upuštěno vzhledem k 1. psychologickému sjezdu a přemíře dalších psychologických akcí (ekonomická sekce, česká skupina psychologické komise při psychiatrické sekci Purkyňovy lékařské společnosti) nebo sjezdů, konferencí a seminářů psychiatrických, pediatrických a jiných, jichž se psychologové rovněž měli zúčastnit.

Brněnští dětští a pedagogičtí psychologové se celkem pravidelně scházeli během celého roku na seminářích, pořádaných

v Dětské psychologické poradně v Brně. Obsahová náplň 15 seminářů byla následující:

3. 1. 1961 — PhDr M. Schürer: Zkušenosti s užíváním testu Terman-Merillové.
23. 1., 6. 2., 20. 2. 1961 — PhDr E. Klobouková, prom. psych. J. Hájková, prom. psych. O. Skalková, PhDr Švancara: Referát o obsahové náplni školení pedopsychologů ve zdravotnictví konaném v prosinci 1960 v Praze
6. 3. 1961 — PhDr M. Schürer: Principy tzv. provokační metody ve srovnání s metodami dotazníkovými a Rosenzweigovou frustrační zkouškou.
20. 3. 1961 — PhDr E. Klobouková: Dyslektické dítě.
17. 4. 1961 — PhDr M. Schürer: Zpráva o organizaci a pracovní náplni dětské výchovné služby (Child Guidance Service) v Glasgowě (Skotsko).
15. 5. 1961 — Doc. dr. R. Konečný: Diagnostické využití dětské kresby.
29. 6. 1961 — Prom. psych. V. Smékal: Rogersova metoda diagnostiky problémových dětí.
12. 6. a 26. 6. 1961 — Doc. dr. L. Kolaříková: Osobnost v pojetí Allportově.
7. 9. 1961 — Doc. dr. R. Konečný: Zkušenosti s Heuyerovým dotazníkem.
18. 9. 1961 — Dr. Boleslav Bárta: Psychologie v dnešním Polsku.
27. 9. 1961 — Doc. dr. R. Konečný: Zpráva ze symposia o psychotherapii, konaného v srpnu 1961 v Bratislavě.
16. 10. 1961 — Prom. psych. O. Skalková: Některé psychologické problémy kolektivní výchovy kojenců.
24. 10. 1961 — PhDr. M. Schürer: Porovnání hodnot zkoušek Terman-Merillové, Kohse, Ravena a Wechslera (WBS) na základě výsledků u difilních dětí a mládeže školního věku.
13. 11. 1961 — Prom. psych. I. Plaňava: Informace o metodě DAT.
27. 11. 1961 — Doc. dr. R. Konečný: Některé problémy psychotherapie dětí

Řada brněnských psychologů se účastnila školení sester ve Středisku pro doškolování středně zdravotních pracovníků a připravila k rozmnožení krátké učební texty. Brněnští psychologové přednášeli rovněž ve zvláštních kursech pro jeselské sestry.

V rámci Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí uspořádali spolu s brněnskými pedagogy dva přednáškové cykly: Vychováváme nového člověka a Duševní vývoj a výchova dítěte. Řada psychologických přednášek byla přednesena na ško-

lách pro rodičovská sdružení, v továrnách (pro mládež i pro hospodářské pracovníky) atd.

Z nových psychologických míst, která v Brně v r. 1961 vznikla a byla obsazena, je třeba uvést místo psychologa (prom. psych. V. Bartošová) ve Středisku pro doškolení středně zdravotních pracovníků, místo psychologa (prom. psych. B. Janík) ve Výzkumném ústavě traumatologickém a místo psychologa (prom. psych. I. Plaňava) ve Šmeralových závodech.

Část brněnských psychologů vytvořila kolektiv, který se podílí na psychologické části státního plánu výzkumu XIII-1-3-7 Zdravý vývoj mladé generace. Tzv. Čs. minimum, podle něhož probíhá výzkum v Praze a v Košicích, bylo v Brně rozšířeno, takže úkol brněnské varianty psychologické části výzkumu byl formulován takto:

1. Zjistit normy těchto základních složek psychického vývoje: motoriky, řeči, poznávacích procesů, emotivity, adaptivního chování a sociálního chování.
2. Zjišťovat psychickou reaktivitu matky v těhotenství a v době poporodní, se zvláštním zřetelem k jejím postojům, které má vůči graviditě a vůči svému dítěti.
3. Stanovit na základě faktorů zjištěných sub 2 a na základě analýzy dalších složek výzkumu (anamnestické, pediatrické, antropologické, sociálně-ekonomické) faktory, determinující tempo a kvalitu psychického vývoje.

Díky pochopení a obětavosti psychologů z praktických pracovišť se podařilo výzkum poměrně dostatečně zajistit personálně.

Ukazuje to následující přehled:

a) Výzkum v těhotenství:

1. Dr E. Klobouková, Dětská psychiatrická poradna, KDN.
2. B. Vaňková, posl. IV. roč. psychologie.

b) Výzkum mateřských postojů:

1. Prom. psych. D. Konečná, I. porod.-gynekolog. klinika a II. porod.-gynekolog. klinika
2. Posluchačí psychologie pod vedením prom. psych. D. Konečné: E. Janoušková, E. Kudličková, M. Křížová, M. Lysáková, H. Ludvíková, M. Roztočilová, H. Skopalová, M. Zamazalová, J. Závorková.

c) Výzkum dětí 0—3letých:

1. prom. psych. V. Bartošová, Středisko pro doškol. střed. zdrav. pracovníků,
2. Prom. psych. J. Hájková, Krajský jeselský psycholog.

3. Prom. psych. O. Skalková, St. kojenecký ústav MŮNZ.
 4. Prom. psych. V. Smékal, katedra psychologie UJEP.
- d) Výzkum dětí 4—6letých:
1. Doc. dr. L. Kolaříková.
 2. Dr. O. Konečná, Dětská psychologická poradna.
 3. Dr. M. Schürer, Dětská psychologická poradna.
- e) Výzkum dětí 7—15 let:
1. Doc. dr. R. Konečný, Dětská psychiatrická poradna.
 2. Dr. O. Kolaříková, Dětská psychologická poradna.
 3. Prom. psych. J. Šindelář, katedra psychologie UJEP.
 4. Dr. J. Švancara, neurol. odděl. KDN.
 5. Prom. psych. S. Veselá, St. psychiatr. léčebna.
- f) Koordinace a řízení psychologické části výzkumu v Brně:
1. Dr. B. Bárta, odb. asistent katedry psychologie UJEP.
 2. Prom. psych. V. Smékal, asistent téže katedry, zástupce dr. B. Bárty.

Plán práce na r. 1962

V r. 1962 plánuje Pobočka dvoudenní zasedání koncem měsíce května. První den bude věnován otázkám vztahu kybernetiky a psychologie, druhý den otázkám z úseku výchovně psychologického poradenství. Podzimní zasedání v měsíci září bude zaměřeno především na problematiku zdravotnické psychologie. Podobně jako v r. 1961 budou i v r. 1962 pokračovat semináře v Dětské psychologické poradně a bude rozvíjena činnost popularizační, v níž bude podstatně více využito také rozhlasu. Stejně tak bude pokračovat i práce na státním plánu výzkumu XII-1-3-7, který bude probíhat 15 let (jde o longitudinální sledování psychického vývoje).

B. Bárta, tajemník.

Termínový plán větších akcí čs. psychologů na rok 1962.

Pobočka ČSPS v Brně
(ve spolupráci s teoreticko-
metodickou sekcí a pedagogic-
kou sekcí ČSPS)
červen, Brno

Dvoudenní pracovní zasedání:
1. den: „Využití kybernetiky v psycho-
logii“
2. den: „Výchovně psychologické pora-
denství“

Ekonomická sekce ČSPS
(spolu s ekonomickou sekcí
SPS)
září, Bratislava

Célostátní seminář na téma: „Aktuální
otázky ekonomické psychologie“.
Po semináři následuje plenární zasedání
sekce.

Pobočka ČSPS v Brně
(zdravotnická sekce)
z pověření zdravotnické sekce
ČSPS
září, Brno

Teoreticko-metodická sekce
ČSPS
listopad, Praha

ČSPS a ČSAV Psychologické
laboratorium SAV
21. – 24. 11. 1962, Smolenice

Zdravotnická sekce ČSPS
prosinec, Praha

Katedra psychologie PU v Olo-
mouci z pověření pedagogické
sekce ČSPS
4. čtvrtletí, Olomouc

Dvoudenní seminář, jehož program budou
tvorit referáty z klinických psychologič-
kých pracovišť.

Celostátní seminář na téma: „Metodické
otázky výzkumu psychologie osobnosti“.

Pracovní porada na téma:
„Význam a úlohy psychologie vo výstav-
be komunistickéj spoločnosti u nás“.

Celostátní seminář na téma: „Výzkum
souvislostí mezi změnami mozkové struk-
tury a projevy psychické činnosti“.

Celostátní seminář na téma: „Psycholo-
gická problematika zobecňování“

Předběžně oznamuje výbor Slovenské psychologické společnosti, že při-
pravuje I. sjezd slovenských psychologů na téma: „Psychológia dieťaťa a
mládeže“. Sjezd se bude konat v dubnu 1963 ve Smolenicích.

Termínový plán větších oblastních skupin Čs. psychologické společnosti na r. 1962

OS - Žilina
začátek 2. čtvrtletí

OS - Praha
(ve spolupráci s teoreticko-
metodickou sekcí ČSPS)
koncem 2. čtvrtletí
Praha

OS - Žilina
(ve spolupráci s ÚDVU)
začátek 4. čtvrtletí
Žilina

bez udání přesnějšího data plá-
nují na tento rok ještě

OS - Plzeň

OS - Košice
(ve spolupráci s ÚDVU)

Instruktaž o statistických metodách
v psychologii

Cyklus přednášek o retikulární formaci
1. Anatomie retikulární soustavy
2. Fyziologie retikulární soustavy
3. Vztah mezi funkcemi mozkové kory
a retikulární soustavy.

Symposium o otázkách vývojové psycho-
logie

1. Cyklus seminářů o užití statistických
metod v psychologii.
2. Lidovou universitu na téma „Psycho-
logie pomáhá socialistické výrobě“.

Dvě pracovní zasedání věnovaná problé-
mům výchovy mládeže.

OS - Praha (kraj středočeský)

Zpráva o činnosti za rok 1961

Činnost výboru: Výbor skupiny se sešel celkem 7krát. Na poradách byly projednávány a připravovány jednotlivé akce skupiny. Dále byla diskutována činnost v sekcích a prováděno hodnocení práce členů výboru.

Činnost v sekcích:

Sekce zdravotnická: Sekce plnila své úkoly velmi dobře, ve spolupráci s psychologickou komisí psychiatrické sekce Purkyňovy společnosti pořádala pravidelné pracovní schůze.

Sekce teoreticko-metodická: Hlavní činnost spočívala v uspořádání krátkých doškolovacích kursů s tematikou o aktuálních problémech a novinkách v teor. psychologii.

Sekce výchovná: Těžiště práce v sekci bylo spíše v činnosti organizační. Byl navázán kontakt s pracovišti, zabývajícími se v pražské i mimopražské oblasti pedagogicko-psychologickou problematikou. Hlavním okruhem problémů práce v sekci bylo výchovné poradenství.

Sekce ekonomická se zaměřila na otázky popularizační a podílela se na organizování konference o prac. psychologii v Plzni.

Spolupráce s ústředím — vedoucí sekcí se účastnili práce v ústředních sekcích. Přímý kontakt s ústředím zajišťoval dr. Hlavsa. Po jeho odchodu z ústředního výboru ČSPS bylo spojení méně těsné.

Spolupráci s Čs. společností pro šíření věd. a politických otázek zajišťoval Doc. dr. Hyhlík a dr. Koch.

Činnost v plenu spočívala v přednáškové činnosti:

1. MUDr. Tůma referoval o průběhu celosvětového psychologického sjezdu v Bonnu v roce 1960. Přednášející referoval o svých celkových dojmech ze sjezdu a podrobněji seznámil účastníky s referáty, kterých se zúčastnil.
2. Inž. Valach z Ústavu teorie informace a automatizace přednášel na téma kybernetické modelování. Byl podán přehled metod a vyloženy základní principy kyb. zařízení, kterými se

toto modelování provádí. Byly promítány filmy. Tato akce byla pořádána společně s teor. sekcí ústř. výboru Ps. společnosti. Druhou přednášku v tomto jednodenním kursu přednesl dr. Křivohlavý: Modelování vstupních a výstupních činností lidského operátoru. Přednášející vyložil principy aplikace teorie aplikace do oblasti psychologie práce a podal přehled současného stavu výzkumu v této oblasti.

3. PhDr Nováková podala zprávu o průběhu sjezdu pořádaného Mezinárodním střediskem pro péči o dítě v Paříži. Referentka výstižně ukázala na problematiku sjezdu, který jednal o výchově dětí raného věku v kolektivních zařízeních. Podala informace o stavu zdravotní a výchovné péče o děti v jeslích v různých státech.
4. MUDr Kraus a prom. psych. Šandera referovali na pracovním odpoledni v Jedličkově ústavu pro tělesně vadné děti v Praze o problematice začleňování tělesně vadných dětí do pracovního procesu. Účastníci si prohlédli ústavní dílny a další ústavní zařízení.
5. Společně se Společností pro výzkum VNČ v Praze organizovala naše skupina přednášku prof. Razrana z USA, který přednášel metodiky používané při výzkumu VNČ člověka. Hlavní zřetel byl dán na slinné metodiky.
6. Ekonomická sekce organizovala přednášku B. F. Lomova, vedoucího laboratoře psychologie práce při universitě v Leningradě. Posluchači byli stručně seznámeni se zaměřením psychologických prací na universitě v Leningradě. V druhé části přednášky byly podrobněji rozvedeny úkoly a pracovní metody laboratoře psychologie práce a demonstrovány výsledky některých exper. výzkumů.
7. Zdravotnická sekce ve spolupráci s Psychologickou komisí psychiatrické sekce Čs. lék. spol. J. E. Purkyně uspořádala pracovní schůze s tímto programem:
MUDr Vinař: Psychologická problematika na psychofarmakologickém sjezdu v Basileji.
PhDr Neumann: Poznámky k Wittenbornově škále.
PhDr Pinkava: Cattellův dotazník.
MUDr Wolf, MUDr Šváb podali zprávu o psychoterapeutickém sjezdu ve Vídni. Dále zde referoval PhDr Hoskovec o nových diagnostických pomůckách.
PhDr Srnec přednesl referát na téma: Základní hlediska při vyšetřování intelektu.

Práce v naší skupině měla celou řadu potíží. Byla to jednak zájmová roztržitost členů skupiny, potíže s hledáním vhodných

námětů pro akce skupiny, které by zajímaly větší počet členů. Dále to bylo přetížení členů výboru i ostatních členů skupiny, což znemožňuje plně se věnovat funkci a najít termíny, které by vyhovovaly většímu počtu členů.

Starý výbor POS zůstává pro rok 1962 ve stejném složení. Odstoupil pouze dr. Zadražil a byl podán návrh na kooptování dr. Heluse, dr. Kuťáka a dr. Růžičkové do výboru na rok 1962.

Plán pro rok 1962:

Zaktivizovat k větší činnosti sekci pedagogickou a ekonomickou. Uspořádat celkem 8 podniků, jako vhodná témata výbor navrhuje: a) aktuální obecně-teoretická problematika (kybernetika aj.), b) zprávy ze zkušeností v zahraničí.

Dva večery uspořádá sekce teoretická (metodika experimentu a otázky kybernetiky), 1 podnik uspořádá sekce pedagogická (otázky vyučovacích strojů), 1 podnik sekce zdravotnická (zatím téma neurčeno), 1 podnik sekce ekonomická (zatím téma neurčeno), 1 podnik sekce ekonomická "zatím téma neurčeno), a 3 podniky budou věnovány zprávám ze zahraničí.

O. Šandera, jednatel — J. Koch, předseda.

OS - Plzeň (kraj západočeský)

Zpráva o činnosti za rok 1961

Srovnáme-li plán činnosti Západočeské oblastní skupiny ČSPS z r. 1961 s výsledky konkrétní práce, která zde byla vykonána v tomto roce, vidíme, že skutečnost v mnohém překonala plán.

Především zde byla získána cenná zkušenost, že se v oblastních skupinách dají se zdarem pořádat i větší akce, které byly dříve uskutečněny jen v centrech psychologické práce v naší republice. Tuto zkušenost přinesly výsledky pracovní porady o využití psychologie v železniční dopravě a strojírenství, na které se šli psychologové z celé ČSSR a ekonomičtí pracovníci Západočeského kraje. Porada se konala ve dnech 14. VI. a 15. VI. 1961 v Plzni a mimo jiné také ukázala jak je důležitá součinnost skupiny s jinými veřejnými institucemi v kraji. Její úspěšné realizaci napomohla úzká spolupráce skupiny se Správou Plzeňské dráhy v Plzni a Závody V. I. Lenina v Plzni. Značný propagační význam mělo i to, že Správa Plzeňské dráhy v poměrně krátké době vydala jako vkusně upravenou brožuru hlavní referáty přednesené na této poradě i přijatá usnesení. Bylo by však zapotřebí,

aby se stejně plodně rozvinula spolupráce psychologů naší skupiny i s pracovníky v ostatních odvětvích společenské praxe, kde jsou dnes psychologové aktivně zapojeni.

Intenzivní činnost rozvíjeli psychologové plzeňského kraje na úseku popularizace.

M. Mayerová, psycholožka Závodů V. I. Lenina v Plzni přednášela 16 hodin psychologie v kursu pro vedoucí pracovníky. Dále v kursu pro normovače přednášela o otázkách výkonnosti, únavy a vlivu pracovního prostředí na psychiku člověka, a na technické konferenci podniků Plzeňského kraje o normování a odměňování práce, přednesla referát „Psychologie práce ve strojírenství“. Pravidelně učí psychologii na technické škole Závodů V. I. Lenina v Plzni.

J. Velkoborský, psycholog psychiatrické kliniky v Plzni, přednášel v kursu psychologie pro sestry z jeslí. Na mezikrajském semináři psychiatrů v Plzni měl přednášku na téma: „Autogenní trénink“.

V. Fiala, psycholog psychiatrické kliniky v Plzni, přednáší na pedagogickém institutu v Plzni klinickou psychologii a patopsychologii pro defektology. Pro učitele zvláštních škol okresu Rokycany měl přednášku na téma „Poznání oligofrenního dítěte“.

V. Marcelliová, psycholožka záchytného dětského domova v Plzni, přednášela na rodičovských akademiích na téma „Dítě na scestí“ a „Čím neurotizujeme své dítě“.

J. Vojáček, učitel psychologie na Zdravotnické škole v Plzni, přednášel pro krajský pedagogický sbor učitelek ošetrovatelské techniky na téma: „Dovednosti, návyky a postoje“. Pro metodické oddělení KÚNZ Plzeň zpracoval a přednesl přednášku: „Aktuální pedagogické problémy školení středně zdravotních pracovníků“.

Z. Havlíček, psycholog psychiatrické léčebny v Dobřanech, přednesl přednášky: „Blud neviditelnosti“ a „Fantasie ve schizofrenii“.

A. Velehradský, psycholog Správy Plzeňské dráhy, přednášel v celostátním kursu učitelů železničních škol práce na téma „Psychologické základy výchovy a vyučování v ŽŠP“. Dále na požádání VTS - Správy Plzeňské dráhy měl přednášku o významu psychologie pro železniční dopravu. Lékaře Ústavu železničního zdravotnictví Plzeň informoval o možnostech a formách spolupráce lékaře a psychologa. Pro mistry a plánovače Kovosvit n. p., Holoubkov přednášel na téma: „Psychologie v práci mistra a plánaře“. Na celostátní poradě zdravotních sester ÚŽZ hovořil o psychologii v práci středně zdravotního pracovního.

Během r. 1961 byly také podniknuty přípravy pro zařazení cyklu přednášek na lidové akademie, které budou uspořádány během r. 1962. K popularizační činnosti náleží také články uveřejněné např. v Pochodni — závodní časopis Závodů V. I. Lenina Plzeň — nebo Západočeském železničáři, závodním časopise Plzeňského železničního uzlu.

„Pochodeň“ uveřejnila tyto články M. Mayerové: „Poslání psychologie ve strojírenství“, „Psychologie a její uplatnění v našem podniku“, „Za lepší péči o duševní zdraví pracujících“, „Vyměnili si zkušenosti“. Západočeský železničář uveřejnil články A. Velehradského: „Psychologie v dopravě“, „Prospěšná výměna zkušeností“.

V souvislosti s konáním pracovní porady o využití psychologie v železniční dopravě a strojírenství byla uveřejněna některá informační sdělení v krajském časopise „Pravda“ a o psychologii v průmyslu a dopravě byly také vysílány relace v krajevém vysílání Čs. rozhlasu.

Kromě toho psychologové naší oblastní skupiny publikovali tyto odborné práce:

N e s n í d a l o v á - F i a l a : K otázce Kannerova časného autismu, Čs. psychiatrie, č. 2., r. 1961,

A. V e l e h r a d s k ý : Vliv stárnutí na pracovní zařazení, Čs. psychologie, V., 1961, č. 4.

V budoucnu bude zapotřebí, abychom publikovali odborné psychologické články také v dalších vhodných časopisech.

Pravidelné měsíční schůze pracovní byly konány dle plánu. V některých případech bylo však nutné provést změnu nebo přesun referátu.

Velký význam pro naši práci měly návštěvy zahraničních psychologů v plzeňském kraji. Navštívil nás doc. B. F. Lomov z leningradské university, Irina Geodatjan z Jerevanské university a János Cziriska z Ústavu psychologie práce maďarského ministerstva práce. Návštěvami nám byla umožněna výměna zkušeností a navázání styků s bratrskými psychologickými pracovišti. Uspořádání důstojného a reprezentativního průběhu těchto návštěv nebylo by možno bez náležité podpory podniků, na kterých psychologové pracují. Zvláště je zde nutno ocenit pochopení významu těchto návštěv u Správy Plzeňské dráhy, která se opravdu vzorně starala o to, aby se hosté u nás cítili skutečně spokojeni a odnášeli si nejlepší vzpomínky. Bylo by si jen přát, aby takových podniků bylo u nás v ČSSR více.

Z našeho středu J. Velkoborský navštívil NDR a o získaných zkušenostech referoval na jedné z pravidelných pracovních schůzí skupiny.

Během r. 1961 se rozrostl počet členů naší skupiny. Zvláště významné je to, že se nám podařilo získat za členy Čs. psychologické společnosti některé pracovníky z výroby, kteří mají odborné psychologické vzdělání, ale nepracují přímo jako psychologové, nebo jinak svým zaměřením a prací mají blízko k psychologické problematice. Byli získáni tito soudruzi: Jan Velkoborský, V. Fiala, M. Mayerová, V. Kučera, M. Fürstová-Lippertová, D. Kocábová. Z dřívějších členů oblastní skupiny v důsledku změny pracoviště odešli doc. MUDr Sv. Nevole, PhDr E. Urban, PhDr Ivo Pondělíček.

Závěrem této stručné zprávy o naší činnosti v minulém roce je nutno znovu zdůraznit jako dobrou zkušenost nutnost co nejtěsnější spolupráce Čs. psychologické společnosti se závody, kde psychologové již pracují. Tato spolupráce pomáhá upevňovat psychologii v našem životě, vede k masovému rozšíření psychologie, jak o tom hovořil akademik Kolman na I. sjezdu čs. psychologů a je přínosem i v jiných směrech. Zkušenosti z naší dosavadní práce dále ukazují, že v praxi je v současné době velký nedostatek odborně školených psychologů. Stává se proto, že mnohá psychologická pracoviště nejsou zřizována jen proto, že by nebylo možno je personálně obsadit. Tento nedostatek odborně školených psychologů se projevuje i na poli popularizace psychologických poznatků. Stává se, že v rámci Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí přednášejí psychologii i nep psychologové jen polovičatě o psychologii informovaní.

Plán práce na rok 1962

Pro rok 1962 uvažujeme o uskutečnění těchto větších odborných akcí v rámci naší oblastní skupiny:

1. Uspořádání cyklu seminářů o užití statistických metod v psychologii,
2. Uspořádání praktických cvičení o práci s některými psychologickými metodami.

Stejně jako v minulých letech budeme pořádat pravidelné pracovní schůze, na nichž bude zařazen především odborně psychologický referát některého člena skupiny. Prozatím máme naplánována tato témata:

1. Vztah mezi výsledkem psychologického vyšetření děrovaček a jejich uplatněním se v praxi. (M. Mayerová).
2. Nové úkoly vyučování psychologie na zdravotnických školách (J. Vojáček).
3. Psychologický průzkum režimu dne u žákyň zdravotnických škol (J. Vojáček).
4. Vliv charakterových vlastností člověka na jeho pracovní výkonnost (A. Velehradský).
5. Psychologické problémy právní ochrany mládeže (V. Fiala).

Vzhledem k tomu, že v plánu naší práce na rok 1962 počítáme s rozsáhlejšími akcemi, chceme vyzkoušet novou formu pracovních schůzí. Budeme se scházet na celodenní odborné psychologické semináře.

V oblasti popularizace psychologických poznatků bude hlavní akcí r. 1962 uspořádání Lidové university na téma „Psychologie

pomáhá socialistické výrobě“. Během r. 1962 bude také připravena do tisku brožura, ve které bude shrnuto populární formou veškeré jednání pracovní porady o využití psychologie v železniční dopravě a strojírenství. Brožura vyjde v Krajském nakladatelství v r. 1963.

Zkušenosti z minulého roku nás opravňují k předpokladu, že úkoly, které jsme si zařadili do plánu naší činnosti v letošním roce, rovněž splníme.

A. Velehradský, předseda.

OS — Ústí n. Labem (kraj severočeský)

Přehled činnosti.

Plán činnosti skupiny na r. 1961 mohl být splněn jen z části pro objektivní potíže, jako vzdálenost pracovišť a různorodost řešených problémů. Byly uskutečněny celkem 3 schůzky. Na dvou z nich byly řešeny problémy vyplývající z vlastní náplně práce našich členů na jednotlivých pracovištích. Třetí schůze proběhla za přítomnosti prof. Tardyho, který referoval na téma „Psychologická problematika »já«“. Referát byl vyslechnut se zájmem a vyvolal živou diskusi.

Popularizační práce se členové skupiny zúčastnili v rámci Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí.

Plán práce na r. 1962

Vzhledem k dosavadním zkušenostem z práce, stanoví si oblastní skupina tento plán práce na rok 1962:

1. V březnu svolat schůzi, na které by byly projednány výsledky I. sjezdu čs. psychologů.
2. V květnu uspořádat poradu o aktuálních problémech psychologické práce a výzkumu na úseku praxe pedagogické, ekonomické a klinické v Severočeském kraji.
3. V říjnu organizovat besedu na téma „Psychologie umění“ s referátem Dr J. Fišera a přizvat také umělce Severočeského kraje.

Vadim Ščepichin, předseda.

OS — Hradec Králové (kraj východočeský)

Zpráva o činnosti za r. 1961

Členové a spolupracovníci oblastní skupiny v Hradci Králové se zaměřovali v r. 1961 jednak na práci odbornou, jednak na práci osvětovou a popularizační.

Většina našich členů a spolupracovníků pracuje na svých výzkumných úkolech, případně se podílí na kolektivních výzkumech mateřských pracovišť nebo je zapojena přímo ve státním výzkumném plánu. V minulém roce si skupina vytkla za úkol zaměřovat svou činnost především směrem výzkumným, i když činnost osvětovou a popularizační nepodceňuje. Proti minulým létům došlo ve skupině k obohacení o tematiku z pedagogické psychologie, a to v souvislosti s navázáním styků s některými členy katedry pedagogických věd Pedagogického institutu v Hradci Králové. Tím nastalo určité vyvážení tematiky z oboru klinické a pedagogické psychologie. Na úseku ekonomické psychologie naše oblast zatím vyvíjí menší činnost, neboť ve zdejší kraji nebyla dosud systemizována místa ekonomických psychologů v průmyslu, i když se v minulosti projevovaly o to pokusy.

Naši členové pracují např. na těchto tématech: dětské neurosy, fatické poruchy, kresba dětí normálních i nenormálních, vliv organického poškození mozku na duševní vývoj dítěte (v souvislosti s encefalitidami), psychické poruchy u dětí mongoloidních (tzv. choroby Downovy), vývoj a výchova pracovních dovedností u žáků, individuální přístup k žákům, psychologické příčiny neprospěchu žáků, význam rekonstruuující fantazie, vývoj schopnosti analýzy a syntézy myšlení u žáků, zjišťování postojů žáků pomocí metody kolektivního hodnocení atd. Naznačené tematické okruhy naší práce se mohou zdát neuspořádané a nahodilé. Je třeba však uvážit, že každý pracuje podle svých možností, které mu skýtá jeho pracoviště, a že také pracuje na své vědecké práci většinou navíc, mimo rámec své každodenní rutinní práce.

Uvedená témata se týkají spíše užité psychologie. Skupina však věnovala pozornost i některým teoretickým problémům psychologie. Jsme si ovšem vědomi toho, že vzhledem k naší práci je pro nás přístup k teoretickým otázkám obtížnější a proto si na schůzky zveme i referenty z pracovišť mimo naši oblast, zaměřených k základnímu psychologickému výzkumu. Velký zájem např. vzbudila přednáška o problematice vědomí, přednesená J. Janouškem, C. Sc.

Některé z uvedených prací se postupně projednávaly v pracovních schůzkách skupiny, jichž bylo v r. 1961 celkem 5. Původní plán na r. 1961 nemohl být úplně splněn a musel se poněkud v průběhu roku pozměnit, protože někteří pracovníci odešli mimo rámec naší oblasti. Na schůzky byli zváni také nep psychologové — zainteresovaní jedinci z příbuzných oborů.

Další důležitou složkou pracovní náplně členů naší skupiny

byly přednášky osvětové a popularizační, z nichž většina probíhala ve spolupráci se Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí v Hradci Králové a Pardubicích, případně přímo na půdě této instituce. Přednášky se týkaly např. duševního života dítěte, lásky a přátelství, psychologických prvků v práci vedoucího pracovníka, psychologie v armádě, neuros, psychických problémů jednání s lidmi, psychologie dospívání a výchovy mládeže aj.

Též v r. 1961 jsme se snažili o vzájemnou výměnu zkušeností a také referentů s jinými oblastmi, což se dobře osvědčilo. Referovali u nás členové skupiny pražské a havlíčkovobrodské.

Plán práce na r. 1962

Oblastní skupina plánuje na r. 1962 asi 4—6 pracovních schůzek. Naší snahou bude i nadále udržet těžiště práce skupiny v oblasti výzkumné činnosti. Snažíme se, aby předmětem jednání pracovních schůzek mohly být především referáty vycházející z vlastní tvůrčí práce každého zúčastněného.

Na základě dosavadních zkušeností a překonaných těžkostí jsme však poznali, že významnou otázkou je nejen výběr tématu a pojetí problematiky, ale i metodický přístup k problému. Mnohé naše omyly o chyby pramení mimo jiné i z nedostatečné znalosti statistických metod v psychologii. Proto oblastní skupina navrhuje, aby byla vydána zvláštní příručka pro používání statistických metod v psychologii s konkrétními praktickými příklady. OS Hradec Králové plánuje vydání skript o faktorové analýze, a to cyklostylovou formou.

Skupina bude i v r. 1962 usilovat o získávání stále širšího zájmu o psychologii. Budeme dále přednášet v Čs. společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí na témata: psychika dospívající mládeže, duševní život dítěte, psychologické problémy manželství, psychologie jednání s lidmi aj.

Uvádíme témata, na nichž budou v r. 1962 pracovat naši členové a spolupracovníci:

1. Otázky výzkumu pracovních dovedností u žáků základní 9leté školy (Solfronk).
2. Vývoj schopnosti analýzy a syntézy myšlení na základě vyšších jazykových celků (Langer).
3. Kresby u organiků (Stránská).
4. Individuální přístup k žákům II. (Valuš).
5. Příčiny neprospěchu žáků — II. (Valuš).
6. Genealogická metoda v klinické praxi (Mrkvička).

7. Vývojová linie českého konstitučně typologického myšlení (Mrkvička).
8. Poznámky k diagnostice a nápravě koktavosti aneurotické z hlediska psychologie myšlení a řeči (Veselý).
9. Enuresy (Veselá).
10. Význam rekonstruuující fantazie v grafickém projevu žáků (Langer),
11. Pokus o faktorovou analýzu kresby (Langer).
12. Psychologická problematika zkoušení a hodnocení (Valuš).
13. K problému otázky životního štěstí u mládeže (Langer).
14. K problematice psychiky u dětí mongoloidních (Langer).
15. K problému výchovy samostatného myšlení u žáků (Langer).

P o z n á m k a : Některá témata jsou již rozpracována, u některých máme již materiál, který bude nutno zpracovat.

St. Langer, předseda.

Souhrny některých referátů v oblasti přednesených

Vědomí jako filosofický a psychologický problém.

J. Janoušek

V různých speciálních vědách přírodních i společenských se zkoumají různé konkrétní předpoklady a formy vědomí. Psychologie zkoumá vědomí jednotlivce jako subjektu činností. Na rozdíl od toho zabývá se marxistická filosofie problémem vědomí v nejobecnější rovině a zásadně jej řeší v tom smyslu, že vědomí je vůči hmotě druhotné, odvozené, na hmotném světě závislé. Zároveň na základě výsledků speciálních věd rozvíjí mnohostranné vztahy mezi filosofickými kategoriemi, které z různých stránek objasňují obecnou závislost na hmotě a spolu s tím povahu samotného vědomí.

Přednáška byla zaměřena na výklad v z á j e m n é h o s e p ě t í následujících kategorií, které zpravidla bývají používány k filosofickému vystižení závislosti vědomí na hmotě jen izolovaně. Šlo o kategorie „stav“, „vlastnost“, „funkce“, „odraz“. Referent demonstroval význam těchto kategorií jako stupňů v procesu poznávání povahy vědomí a na základě soudobých fyziologických a psychologických poznatků ukázal, jak po plném využití určité kategorie je nutno přejít k další, hlubší, přičemž se racionální obsah předcházející kategorie v rámci nové uchovává. Nejhlubší je kategorie odrazu, pokud ovšem je pojímána důsledně dialektikomaterialisticky, a ne mechanicky či dualisticky.

Pokud jde o vlastní psychologickou teorii vědomí, zastával referent názor, že základní struktura vědomí má dva póly: stránka poznávací, tj. odrážení objektivní podstaty věcí subjektem, a stránku emocionálně volní, tj. výraz vztahu subjektu k objektivnímu světu. To znamená, že vědomí není jen věděním o jevech a procesech v objektivním světě, nýbrž zahrnuje i vztah subjektu k nim, daný významem těchto jevů a procesů pro subjekt, jeho život a činnost. Jednotlivé duševní tzv. prvky nebo funkce potom pochopíme správně jako momenty, přechody mezi těmito dvěma póly. Vnitřní dvoupólovost vědomí je výrazem materiálního vzájemného působení mezi subjektem a objektem ve vědomí samotném.

Společenská determinace individuálního vědomí není jednoduchým promítnutím společenského vědomí do vědomí jednotlivce. Základem pro pochopení této determinace je začlenění jednotlivce do společensko-ekonomických vztahů a jeho činnost v rámci těchto vztahů. Téze, že vědomí, psychika člověka se v činnosti nejen projevuje, nýbrž i utváří, platí také, a především, o jeho společenské determinaci.

K problematice opožděného a nerovnoměrného rozumového vývoje.

M. Dolejší

V referátu se poukazuje na potřebu změnit názor na retardaci dětského rozumového vývoje. Důsledky této změny by se měly promítnout jak v diagnostice tak v terapii.

V diagnostickém členění poruch inteligence jsou v klasických učebnicích psychiatrie za intelektové poruchy uznávány: oligofrenie (v různých stupních a formách) a demence. Rovněž u tzv. perinatálních encefalopatií jsou až dosud obyčejně rozeznávány mentální defekty pouze ve smyslu různých stupňů inteligence (slaboduchost, debilita atd.). Toto hledisko neodpovídá zcela problematice a poruchám dětského rozumového vývoje. Zjišťujeme dosti různých specifických intelektových defektů, různé omezené poruchy jednotlivých funkcí i uvnitř hranice tzv. normální inteligence. Tyto poruchy nejsou nevýznamné, zabraňují často dítěti stát se plnocenným členem společnosti, jak by odpovídalo většině jeho schopností.

Zjištění specifických poruch vede k poněkud jinému hledisku na intelektový dětský vývoj. Tento se jeví buď celkově opožděný (oligofrenie), nebo progresivně se zhoršující (demence), nebo nerovnoměrný (se vzestupnou

tendencí na rozdíl od demence) a s jednotlivými speciálními defekty.

V referátu jsme podali podrobný popis těchto skupin. Prognosu nerovnoměrného rozumového vývoje lze při správné a včasné péči považovat v zásadě za poměrně příznivou, neboť zde existuje možnost kompenzace defektů se strany zachovalých a na dobré intelektové úrovni pracujících ostatních funkčních systémů a mentálních složek.

Duševní stav dítěte při hypertensivní encefalopatii v průběhu akutní glomerulonephritis

St. Langer

Velmi řídkým případem vzniku přechodných nebo trvalých duševních defektů může být i vzácná hypertensivní encefalopatie jako komplikace při prudkém zánětu ledvin. Duševní stav dětí, které onemocněly touto chorobou, se liší od duševních projevů při chronické pseudouremii a od psychických symptomů u dospělých pacientů. U čtyř dětských pacientů, kteří touto chorobou onemocněli, byly nápadné poruchy při vnímání, v řeči, v pamatování, usuzování a celkovém chování. Šlo většinou o defekty přechodné, které postupně ustupovaly, až zcela nebo částečně vymizely. Zlepšování někdy sice nastávalo, ale zastavilo se předčasně, výsledkem čehož byly trvalé duševní defekty. Ze čtyř našich pacientů první musel být po uzdravení pro trvalý duševní defekt umístěn v psychiatrické léčebně, u druhého pacienta při těžším průběhu v době nemoci došlo k vyrovnání asi na dřívější stav, jen s mírnými defekty v chování, u třetího došlo jen k lehkému průběhu duševních poruch, u čtvrtého zasažení duševní sféry bylo neznatelné a nebylo trvalých následků. Šlo o pacienty mladšího školního věku. Autor popisuje podrobně duševní stav v průběhu nemoci pacienta S. H. a uvádí v referátě také příslušnou literaturu.

Hypertensivní encefalopatie při akutní glomerulonefritidě u dětí může být jednou z příčin trvalých duševních defektů osobnosti. Čím kratší byly eklamptické stavy a čím méně bylo záchvatů, tím duševní defekty byly menší. V průběhu onemocnění byly nápadné agnosie, agrafie, alexie, ataxie, amnesie, poruchy v činnosti a jednání, myšlení a řeči. Při uzdravování nejprve ustupovaly defekty vyplývající z činnosti podkoří a z oblasti analyzátorů, a to etapovitě. Nejpozději ustoupily defekty v oblasti myšlení a řeči, což svědčí o tom, že činnost fylogeneticky nejmladších částí mozku se obnovovala nejpozději, příp. zůstá-

valy trvalé stopy v myšlení. Autor použil též metody TM (revize z r. 1937 — forma L).

Poznámka: Práce byla sice již publikována jako teamová studie v časopise Čs. pediatrie, 1956, nebyl v ní však širěji rozveden psychologický aspekt, kterým se podrobněji zabýval autorův referát.

Některé diagnosticky významné projevy v kresbách 7—9letých debilů a dětí s průměrnými rozumovými schopnostmi.

St. Langer

Autor srovnával kresby debilních dětí 7, 8 a 9letých a dětí téhož věku s průměrnými rozumovými schopnostmi. V každém věkovém pásmu a v každé skupině bylo po 40 osobách debilních a po 40 osobách s průměrnými rozumovými schopnostmi, které měly podle představy nakreslit dům a člověka jdoucího do domu. Pokusy probíhaly individuálně při běžných psychologických vyšetřeních v býv. sociodiagnostickém ústavu a na dětské psychiatrii. Byly zjištěny statisticky významné rozdíly mezi skupinami dětí debilních a dětí s průměrnými rozumovými schopnostmi u množství zachycených detailů domu a postavy, u syntézy částí, šířky a výšky domu, umístění postavy na základně, u zachycení prostorovosti, vzájemných poměrů velikosti částí, způsobu zachycení postavy, v pokusu o stínování a ve zvláštním zachycení pohybu figury.

Autor došel k závěru, že uvedené kresebné projevy samy o sobě nemohou být v tomto věku samostatnou diagnostickou metodou při zjišťování oligofrenie a musí být doplňovány metodami jinými. Naproti tomu uvedené projevy (rozumí se jejich nedostatky) mohou být v pozdějším věku velmi významným znakem oligofrenie. Práce je doplněna četnými tabulkami a diagramy s výsledky.

Pokus se zjišťováním rozumových schopností, upřímnosti a chování pomocí metody kolektivního hodnocení u žáků 15—16letých

St. Langer

Autor se pokusil zjišťovat spolehlivost hodnocení rozumových schopností, chování ve škole a upřímnosti mezi kolektivem 22 žáků 15—16letých 4leté výběrové školy a kolektivem 7 učitelů žáky vyučujících. Každý žák měl sestavit u každé uvedené vlastnosti do pořadí všechny žáky (i sebe) od nejlepšího po nejhoršího žáka. Jednotlivé hodnoty v pořadí u každého žáka se sečetly (Σ)

a vypočítalo se průměrné postavení v kolektivu M. Na základě těchto průměrů se sestavila u každé vlastnosti výsledná pořadí žáků, která se korelovala s výslednými pořadími, podobně sestavenými učiteli.

Z výzkumu vyplynuly tyto závěry:

1. Korelace pořadí $\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{n(n^2 - 1)}$ u rozumových schopností mezi žáky a učiteli byla vysoká a statisticky významná na úrovni 1 % (+ .89), rovněž tak i u chování (+ .60). U upřímnosti byla nízká a statisticky nevýznamná na úrovni 1 % (+ .41). Významná byla jen na úrovni 5%.

2. Žáci se nadhodnocovali vzhledem k průměrnému postavení v pořadí určeném žakovským kolektivem, a to u rozumových schopností a upřímnosti. Významnost rozdílů, počítaná podle χ^2 byla statisticky významná. U chování však nebyly rozdíly statisticky významné.

3. Interkorelace mezi rozumovými schopnostmi, určenými žáky a učiteli a školním prospěchem, byly statisticky významné na úrovni 1 % a pohybovaly se od + .85 do + .89.

4. Žáci, sedící vedle sebe, se navzájem nadhodnocovali.

5. Při hodnocení podle upřímnosti se vyskytly často velké rozdíly od průměrů mezi vzájemným hodnocením některých žáků. Ukázalo se, že lze do jisté míry tímto způsobem zjišťovat vzájemné postoje. Mezi žáky byla zjištěna rivalita, nepřátelství apod. Záporné postoje často nebyly obapolné.

Psychologické příčiny neprospěchu a nevhodného chování.

Josef Valuš

Autor uvádí sedm okruhů psychologických příčin neprospěchu a nevhodného chování žáků:

1. Duševní nevyzrálость dítěte. Je to především snížená úroveň některých poznávacích procesů (např. nesprávné vnímání, nepřesné zapamatování, slabost abstrakce). Může jít o slabomyslnost nebo celkovou mentální zaostalost, způsobenou vlivem nekulturního prostředí.

2. Poruchy citových vztahů dítěte vlivem nesprávné rodinné výchovy nebo vlivem nevhodné struktury rodiny. Jde zejména o konflikty, vzniklé nesouladem mezi rodiči, patří sem i násilné přecvičování leváků, značně záporně působí alkoholismus (duševní traumata dětí po scénách opilců apod.). Častou příčinou neprospěchu a nevhodného chování bývá přílišná náročnost na dítě a netrpělivost ze strany rodičů při výchově dětí.

3. Vliv spolužáků, kamarádů a přátel dítěte. V podstatě jde o to, že kamarádi upoutávají dítě jinými zájmy, často asociálními, nebo narušují autoritu školy, rodiny a společnosti tím, že napomáhají vytvářet nesprávné postoje ke škole a k učení.

4. Nesprávný styl práce učitele a školy. Často jde o nálado-
vost učitele (např. nadměrná přísnost, příkrost, afektivnost),
o ironický postoj učitele k žákovi apod. Jinou příčinou bývá roz-
por mezi slovy a činy pedagogů. Někdy pedagog nenaučí dítě
správně se učit.

5. Malá ukázněnost a vznik záporných postojů mají významné
místo v psychologických příčinách neprospěchu a nevhodného
chování. Jde především o nízkou úroveň vnitřních útlumů, dále
o nesprávný rozvrh dne, častou příčinou jsou i protesty dítěte
proti nesprávnému zacházení (vzdorovitost, trucování, svéhla-
vost, zlomyslnost atd.).

6. Nesprávné pracovní postoje se projevují především jako
lenivost (s variacemi smutné nálady, zvýšené unavitelnosti po
nemoci), jako snění v době dospívání nebo jako nechuť k činnosti
a egoismus (negativní postoj k jakékoli prospěšné činnosti, spo-
jený s využíváním práce druhých — opisování, napovídání).

7. Nesprávné morální postoje se mohou projevit např. jako
lež, krádeže nebo jako nesprávný postoj k sexuálnímu životu.

Psychologický pohled na vyučovací hodinu základního typu.

Josef Valuš

1. Zahájení hodiny je velmi účinným podnětem pro celou ho-
dinu. Při promyšleném zahájení záměrně přerušujeme vliv jiných
podnětů na žáka a soustředíme jeho pozornost na vyučování.
Při zahájení první hodiny v rozvrhu dne je vhodné zařadit zá-
měrné odstranění psychického napětí dětí z domova vhodným
psychologickým přístupem ke třídě (písnička, báseň, krátký roz-
hovor o současných politických událostech). Jde o to, aby zahá-
jení hodiny vzbudilo v žácích dobrou náladu a pocit pracovní po-
hody.

2. Opakování a zkoušení tvoří celek složený ze dvou etap. Zá-
kladní otázkou opakování je aktivizace dětí, základní otázkou
zkoušení je tvořivá reprodukce naučené látky. Opakování, které
začne učitel lehčími otázkami celé třídy, je dobrou přípravou na
odstranění atmosféry napětí, neklidu a strachu při zkoušení. Uči-
tel musí psychologicky postupovat zcela jinak při zkoušení orien-
tačním, jinak při zkoušení prospěchovém. Psychologickým pro-

blémem je aktivizace žáků, kteří nejsou právě zkoušeni. Osvědčilo se hodnocení jejich dílčích odpovědí nebo doplňků k odpovědím zkoušených žáků.

3. Motivace je časově krátká část vyučovací hodiny, při níž učitel zdůrazňuje citově, rozumově nebo obojím způsobem význam dalšího poznávání.

4. Při výkladu nové látky jde o trvalé udržení záměrné pozornosti po dobu výkladu, o pochopení nových faktů a pojmů a o aktivní účast myšlení, především myšlení abstraktního.

5. Upevnění učiva, přesněji samostatná práce žáků, je část vyučovací hodiny, která by měla být z psychologického hlediska zcela nově promyšlena. Tato část má stěžejní význam pro posílení zdravého sebevědomí žáka a pro rozvoj jeho aktivity.

6. Shrnutí a systemizace poznatků je silným podnětem pro upevnění nových dočasných spojů z výkladu nové látky a z upevnění učiva.

7. Ukončení hodiny má rovněž psychologický význam. Důležité je hodnocení práce celé hodiny za přispění žáků. Konec hodiny, která je poslední v rozvrhu dne, měl by být využit i citově jako podnět k vhodnému chování žáků cestou domů i v rodině.

Sledování vývoje nedonošených dětí.

J. Tomášová, L. Uhlířová, V. Stará, J. Mrkvička:

Vyšetřeno 45 dětí jedno, dvou- a tříletých s porodní váhou 900—2500 g, u jedenácti dětí asfyxie, pediatricky, neurologicky a psychologicky. Psychologický stav zjišťován v těchto složkách: hrubá motorika, jemná motorika, řeč a sociabilita. Výsledky srovnávány s vývojovými normami Gesella, Bühlerové, Kocha. Vývojový kvocient nedonošenců-asfyktiků 77, ostatních nedonošenců 88. Při srovnání věkových skupin patrno, že děti původní opoždění vyrovnávají, ve skupině tříletých 80 % nálezů je v mezích normy. Významné rozdíly zjištěny srovnáním podle porodní váhy: ve skupině do 1500 g nenalezeno dítě odpovídající normě, ve skupině do 2.000 g 40 % normálních, ve skupině do 2.500 g 80 % normálních. Lze stanovit tyto pracovní hypotese: Většina odchylek je charakteru reversibilního. Stupeň vývojové retardace přímo souvisí s porodní váhou, přitěžujícím momentem je asfyxie.

(Předneseno 2. 3. 1961 na pracovní schůzi všeob. sekce čs. lék. spol. v Pardubicích.)

Neuropsychický stav desíletých dětí, porozených per sectionem.

B. Bártová, I. Mojžišová, V. Stará, J. Mrkvička

Skupina 30 dětí narozených císařským řezem srovnána párovou metodou se skupinou dětí narozených hlavičkou, bez komplikací. Věk v obou skupinách 9,3—12,0 roků. Vyšetřeny neurologicky a psychologicky, porod a indikace k němu zhodnocena pediatrem a gynaekologem. Psychologicky vyšetřován intelekt zkouškou Ravenovou a interpretací tzv. Bobertagova obrázku, jemná motorika zkouškou Seguinovou a kresbou figury podle Goodenoughové. Dále zhodnoceny anamnesa získaná od matky a informace o chování ve škole na základě školního dotazníku. Zjištěné rozdíly se pohybují v mezích normy, ve skupině dětí porozených císařským řezem však jsou častější krajní varianty normy ve smyslu minus, což by mohlo znamenat u těchto dětí lehkou predisposici k dekompenzaci neuropsychické homeostase při zátěži.

(Předneseno 15. 6. 1961 na prac. schůzi všeob. sekce čs. lék. spol. v Pardubících.)

OS — Havlíčkův Brod

Zpráva o činnosti za r. 1961

Oblastní skupina ČSPS v H. Brodě koná pravidelné čtvrtletní pracovní schůzky. V r. 1961 se konaly čtyři schůze, na nichž bylo předneseno celkem 9 referátů. Jeden z nich přednesl prom. psych. A. Kolářský, tehdy člen OS — Hradec Králové, na téma: „K otázce velikosti rozptylu mentálních výkonů u dětí s organickým poškozením mozku“. Mezi oblastními skupinami hradeckou a havlíčkobrodskou byla uskutečněna výměna referentů, když s. M. Dolejší z Havlíčkova Brodu referoval v OS — Hradec Králové. K dobré odborné úrovni našich pracovních schůzek nemalou měrou přispěl Dr. Langmeier svým podnětným referátem „Zralost dětí pro školu“. Autor se v něm zaměřil na ožehavou problematiku vstupu dětí do školy, zabýval se otázkami připravenosti a zralosti dětí pro školní práci i diagnostickými otázkami. Zajímavý referát týkající se „Metody vyšetření jednoduchých motorických reakcí“ přednesl v říjnu Dr. Konias.

Spolupráce s pedagogy se uskutečnila dvojím způsobem, jednak přednáškami s. Dolejšího, které přednesl na školení vychovatelek z předškolních dětských domovů, uspořádaném pedago-

gickým institutem v Pardubicích, jednak aktivní účastí některých pedagogů, zvláště defektologů, na schůzích OS.

I. sjezdu čs. psychologů se aktivně účastnili dva členové skupiny.

Závěrem je třeba konstatovat, že překážkou pro rozvoj činnosti naší OS je malá účast psychologů z mimobrodských pracovišť (jihlavských). I za těchto okolností jsme však přece v uplynulém roce zaznamenali určité organizační upevnění skupiny, což se kladně projevilo i v její práci.

Plán práce na r. 1962

V naší OS se osvědčily čtvrtletní pracovní schůzky, a proto i na tento rok plánujeme

1. 4 pracovní schůze, na kterých budou předneseny jak odborné psychologické referáty, tak příspěvky přinášející zprávy o aktuální odborné literatuře.
2. Hodláme dále upevňovat spolupráci s pedagogy, zdárně navázanou v minulých letech.
3. Oblastní skupina bude spolupracovat s různými institucemi na úseku osvěty a duševně hygienické prevence.

M. Dolejší, předseda.

OS — Kroměříž.

Zpráva o činnosti za r. 1961.

V uplynulém roce došlo ke značným změnám osobním ve složení naší skupiny. Pět jejích členů odešlo na pracoviště mimo naši oblast a přibyli opět tři noví psychologové. I při tomto oslabení naší skupiny o starší a poměrně zkušenější pracovníky, snažili jsme se udržet kontinuitu naší práce; zároveň však jsme museli věnovat pozornost potřebám nových pracovníků, kterým bylo třeba pomoci, aby si dalším studiem a výměnou zkušeností na psychologických seminářích prohloubili své odborné zkušenosti.

Plánované měsíční semináře byly věnovány hlavně klinické psychologii, především problematice vyšetřovacích metod a skupinové psychoterapii.

Značně se rozvinula popularizační činnost našich psychologů, neboť všichni jsou zapojeni do pedagogicko-psychologické sekce Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, v rámci které přednesli celkem asi 30 přednášek v Kroměříži a okolí. Kromě toho někteří členové skupiny vyučovali psychologii na Pe-

dagogickém institutu v Brně a vedli kursy psychologie pro vychovatele, zdravotní sestry a pro posluchače dálkového studia defektologie v Kroměříži.

Plán práce na r. 1962.

Pro tento rok plánujeme:

1. psychologické semináře v třítydenních intervalech. Na programu budou odborné referáty a diskuse k nim a dále pravidelné referáty o naší a zahraniční literatuře.
2. Budeme také pokračovat v dosavadní přednáškové činnosti a chceme získat další členy, abychom odborné a organizační otázky mohli řešit na ještě širší členské základně.

Karel Hradecký, předseda.

OS — Bratislava (kraj západoslovenský)

Prehľad činnosti za r. 1961.

Západoslovenská skupina SPS mala v r. 1961 následovné schôdzky:

1. Dňa 23. januára 1961 pri príležitosti návštevy s. A. V. Kruteckeho, vedúceho laboratória Psychologického ústavu APN SSSR, Moskva. Program tvorila prednáška hosta na tému „Psychologické základy výchovy žiakov v pracovnom procese na školách v SSSR“ a diskusia k nej.
2. Dňa 24. januára, taktiež pri príležitosti návštevy s. Kruteckeho. Predniesol prednášku na tému „Štúdium a rozvoj schopností v SSSR“.
3. 21. marca 1961 sa konala schôdzka, na ktorej sa diskutovalo o vzťahu fyziologie VNČ a psychológie. Diskusia sa konala na základe práce E. Menerta: Fyziologické základy logického myšlení.
4. 5. októbra 1961 sa konala schôdzka s týmto programom:
L. Ďurič: Zpráva o štúdiijnej ceste v MLR,
Dr D. Kováč: Zpráva o účasti na psychologickom kongrese v Kopenhagen.

Plán činnosti na rok 1962.

30. marca: Dr Dana Tollingerová: Gal'perinova koncepcia vzťahu myslenia a činnosti.
Ďalej plánujeme usporiadať diskusné večery na tieto témy:

1. Vedecko-výskumné plány pracovísk psychológie v našej oblasti.
2. Otázky profesionálnej orientácie a konzultácie.
3. Psychológia v umení.
4. Diskúzia o výchovnom poradenstve.
5. Diskúzia o diagnostických metódach.

M. Bandžejová, tajomníčka,

OS — Žilina (kraj stredoslovenský)

Zpráva o činnosti za r. 1961.

1. Rozširovanie členskej základne.

Koncom r. 1960 bolo evidovaných spolu 23 členov oblastnej skupiny. Hoci dvaja členovia sa presťahovali do iných oblastí, koncom kalendárneho roku 1961 sme mali v evidencii už 32 členov (20 s filozofickým vzdelaním, 9 s medicínskym vzdelaním a 3 — mimoriadnych členov — so stredoškolským vzdelaním).

Za členov Slovenskej psychologickéj spoločnosti boli v r. 1961 navrhnutí vedením skupiny ďalší 4 spolupracovníci, ktorí sa aktívne zúčastnili na práci skupiny. Po ich prijatí Ústredným výborom SPS v Bratislave bude v našej skupine spolu 12 riadnych členov Slovenskej psychologickéj spoločnosti.

K spolupráci s našou obl. skupinou sa prihlásili v priebehu roku 1960 ďalší štyria pracovníci z Banskej Bystrice, čím sa utvorili ďalšie predpoklady pre rozšírenie pôsobnosti oblastnej skupiny na celú oblasť stredoslovenského kraja.

2. Účasť oblastnej skupiny na zdvíhaní odbornej úrovne psychologickéj práce v celej oblasti.

V spolupráci s Ústavom pre ďalšie vzdelávanie učiteľov a výchovných pracovníkov v Žiline — okrem individuálnej účasti členov na rozličných prednáškových a inštruktážnych akciách — zorganizovalo vedenie oblastnej skupiny pre potrebu Ústavu aj dve monotematické sympóziá. Dňa 26. 5. 1961 sa uskutočnilo sympóziom o otázkach ekonomickej psychológie, na ktoré boli pozvaní predovšetkým učitelia z priemyslových, odborných a učňovských škôl. A dňa 29. 11. 1961 bolo usporiadané sympóziom o sociálnych vzťahoch mládeže predovšetkým pre učiteľov všeobecne-vzdelávacích škôl.

K práci Spoločnosti pre šírenie vedeckých a politických poznatkov — okrem osvetových prednášok jednotlivých členov — prispela oblastná skupina tým, že na oba vyššie spomínané sympózia boli prizvaní aj lektori Spoločnosti z oblasti bývalého žilinského kraja.

Z iniciatívy Stredoslovenskej oblastnej skupiny konalo sa v Žiline dňa 10. 6. 1961 aj valné zhromaždenie Slovenskej psychologicko-psycho-logickej spoločnosti, ktoré bolo spojené so sympóziom o psychologických problémoch ťažkovychovateľnej mládeže.

Program:

1. Úvod do psychologicko-psycho-logickej problematiky ťažkovychovateľnej mládeže — dr. L. Košč;
2. Problematickí žiaci v škole — dr. J. Hvozdík;
3. Kauzalita a likvidácia útekov v začínajúcom detskom domove — I. Vaňková, prom. pedagóg;
4. Vznik ťažkovychovateľnosti a skúsenosti s liečebnou výchovou u jednovaječných dvojčat (kazuistické zdelenie) — dr. R. Škodová, C. Sc.;
5. Činitelia, ovplyvňujúci čestnosť konania žiakov — I. Šípoš, prof.;
6. Príčiny zločinnosti mládeže — JUDr. M. Gažo;
7. Delinkvencia a oligofrenia — dr. L. Košč;
8. Ťažkovychovateľnosť mládeže ako medicínsky problém — I. Žucha, prom. lekár.

3. Práca oblastnej skupiny v úzkom slova zmysle.

V r. 1961 sa uskutočnilo 6 pracovných schôdzok, jeden seminár a dve sympóziá. Na týchto podujatiach sa pracovníci oblastnej skupiny zúčastnili šestnástimi (16) prednáškami, troma referátmi o zjazdoch a seminároch s psychologickou a príľahlou problematikou — ktoré mali celoslovenský alebo celoštátny charakter, a troma referátmi o knihách, resp. o odborných článkoch v časopisoch.

Na seminár o otázkach ekonomickej psychológie (26. 5. 1961) bol pozvaný za prednášateľa pracovník Ústavu bezpečnosti práce v Prahe — dr. J. Křivohlavý.

Na Sympóziu o psychologických problémoch ťažkovychovateľnej mládeže (s celoslovenskou účasťou, dňa 10. 6. 1961) sa členovia oblastnej skupiny zúčastnili piatimi referátmi. Z podnetu prítomného predsedu SPS Doc. dr. Bažányho podnikli sa kroky k vydaniu materiálov zo sympózia tlačou. Slovenské pedagogické

nakladateľstvo v Bratislave vydanie materiálov schválilo a dalo do svojho edičného plánu na rok 1962.

Na sympóziu o sociálnych vzťahoch mládeže, ktoré sa uskutočnilo v spolupráci s Ústavom pre ďalšie vzdelávanie učiteľov dňa 29. 11. 1961 na Vrútkach, odznelo 5 prednášok členov oblastnej skupiny. Referáty výjdu v rotaprintovom vydaní ako študijná pomôcka pre školských pracovníkov žilinskej oblasti Stredoslovenského kraja.

Celkovo prácu oblastnej skupiny v užšom slova zmysle možno charakterizovať tým, že bola omnoho rôznorodejšia ako minulého roku, aj čo sa týka tematiky, aj čo sa týka podujatí. Silno vzrástla aj účasť na podujatiach. (Zatiaľ čo v r. 1960 priemerná účasť na pracovných schôdkach bola 6 až 7 členov, v r. 1961 vzrástla účasť priemerne na 9 až 10 členov.) Aj na aktívnej práci oblastnej skupiny sa zúčastnilo podstatne viac členov ako v minulom roku. (V r. 1960 sa vystriedalo v prednášaní len 6 členov, v r. 1961 prednášalo spolu už 11 členov, niektorí pritom prednášali dva aj tri razy.)

Z á v e r :

Celkovo možno konštatovať, že plán, ktorý si Stredoslovenská oblastná skupina určila na r. 1961, splnila, ba doplnila o niektoré neplánované podujatia. Pritom rozšírila členskú základňu v rámci skupiny i v rámci Slov. psychologickéj spoločnosti a jej práca vzrástla do šírky i do hĺbky. Myslíme, že sa tým stala pracovne aj spoločensky vážnou súčasťou Slovenskej psychologickéj spoločnosti a že svojou prácou prispela pomerne zásadne k zvyšovaniu úrovne psychologickéj práce v rámci svojej oblasti pôsobenia.

L. Košč, predseda.

4. Prehľad najhodnotnejších referátov, ktoré odzneli na pracovných schôdkach a sympóziách oblastnej skupiny v r. 1961:

1. Bevilaqua L., MUDr.: *Psychologické a EEG nálezy v detskom veku*. — Oboznámenie s technikou vyhotovenia a s postupom hodnotenia EEG náleзов najmä na príklade náleзов u detí, ktoré boli vyšetrené i psychologicky s vymedzením možností vzájomného doplnenia a spresnenia psychologických a EEG náleзов.
2. Cebcauerová J., prof. *Priateľské vzťahy dospievajúcich dievčat v internátoch*. — Teória i výsledky experimentálneho výskumu utvárania interpersonálnych vzťahov a ich zmien od prvého dňa vstupu dospievajúcich dievčat do internátu až do konca školského roku. Ilustrované ukážkami sociogramov.
3. Košč L., PhDr.: *Delikvencia a oligofrenia*. — Zhromaždenie literárnych údajov o podiele oligofrenikov v úhrnnom počte vyšetrovaných delink-

- ventov mladistvých i dospelých, konfrontácia s vlastnými zisteniami, pokus o vysvetlenie zásadne odlišných údajov v literatúre, resp. o uvedenie závislosti mentálnych defektov a delinkvencie na objektívne zodpovedajúce stanovisko.
4. Košič L., PhDr.: *Kvalitatívna analýza Kohsovho testu ako diferenciálno-diagnostická pomôcka v psychiatrickej klinickej praxi*. — Oboznámenie s možnosťami a doteraz z literatúry známymi prístupmi ku kvalitatívnej analýze Kohsovho testu, uvedenie nových, vlastných kritérií hodnotenia a ukážky využitia testu v klinickej praxi, najmä pri včasnej diagnostike incipientnej schizofrenie. Ilustrované tabuľkami a grafmi z vlastného výskumného materiálu.
 5. Meriač I., prom. psych.: *K teórii socialnych vzťahov*. — Prehľad socialne-psychologických teórií súčasnosti, najmä zo stanoviska možností prevencie neuróz už v detskom veku a ich kritické zhodnotenie.
 6. Šípoš I., prof.: *Činitelia, ovplyvňujúci čestnosť konania žiakov*. — Výsledky výskumu čestnosti konania žiakov na troch školách upraveným Tuompovým experimentálnym prístupom. Ilustrované tabuľkami a grafmi.
 7. Šípoš I., prof.: *Poznámky k problému zrakovej ostrosti*. — Prehľad precízne preštudovanej problematiky zrakového vnímania, najmä fyziológie i psychológie vyšetrovania zrakovej ostrosti u detí i u dospelých. Ukážky jednotlivých prístupov u rozličných významných autorov.
 8. Žucha I., prom. lekár: *Ťažkovychovatelnosť mládeže ako medicínsky problém*. — Prehľad najmodernejších teórií poruch VNČ a z nich vyplývajúcich možností prispenia medicíny k diagnostike i terapii porúch správania sa v detskom veku.
 9. Žucha I., prom. lekár: *Fyziologické základy sociálnych vzťahov*. — Fyziologické učenie I. P. Pavlova, náuka o centrefalickom systéme a aplikácia najnovších poznatkov z kybernetiky na vysvetlenie psychológie i patológie sociálnej interakcie človeka.

Plán práce na r. 1962.

Na pracovnej schôdzke Stredoslovenskej oblastnej skupiny SPS v Žiline dňa 24. 1. 1962 bol schválený tento plán práce na rok 1962:

1. Oblastná skupina zorganizuje 8 pracovných schôdzok, z ktorých jedna schôdzka bude monotematická vo forme inštruktáže o štatistických metódach a jedna schôdzka bude mať širší ráz sympózia o otázkach vývojovej psychológie a uskutoční sa v spolupráci s Ústavom pre ďalšie vzdelávanie učiteľov a vých. pracovníkov v Martine (na Vrútkach). Inštruktáž o štatistických metódach sa uskutoční začiatkom druhého kvartálu, sympóziu o vývojovej psychológii sa uskutoční začiatkom štvrtého kvartálu.
2. Vedenie oblastnej skupiny vyvinie úsilie o ďalšie rozšírenie členskej základne aspoň o piatich členov.
3. Vedenie oblastnej skupiny bude ďalej udržiavať kontakt s Ústavom pre ďalšie vzdelávanie učiteľov t. č. na Vrútkach

a s okresnými i s krajským výborom Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov a nadviaže spoluprácu zatiaľ aspoň s vedením Všeobecnej sekcie Purkyňovej spoločnosti v Žiline.

4. Vedenie oblastnej skupiny vynaloží úsilie, aby sa v r. 1962 obsadilo miesto ekonomického psychológa v závode Tesla v Nižnej a miesto pedagogického psychológa v Záchytnom domove v Žiline.
5. Podniknú sa kroky pre hlbšie zainteresovanie pracovníkov z banskobystrickej oblasti Stredoslovenského kraja o prácu našej oblastnej skupiny.
6. Pripraví sa pôda pre prípadné rozdelenie oblastnej skupiny do dvoch sekcií: pedagogickej a klinickej, aby sa tak išlo v ústrety aj záujmom, aj potrebám jednotlivých členov oblastnej skupiny.

L. Košč, predseda.

OS — KOŠICE (kraj východoslovenský)

Zpráva o činnosti za r. 1961

Hlavnú náplň činnosti Východoslovenskej oblastnej skupiny v uplynulom roku tvorili pracovné zasadnutia, ktoré sa konali podľa plánu. Uskutočnilo sa celkom 6 pracovných zasadnutí na ktorých odznelo 15 referátov, a to 5 referátov zo sjazdov a života psychológie u nás aj v zahraničí, 6 referátov z literatúry, 1 pôvodný referát a 2 kazuistiky.

Na januárovom zasadnutí referovali dr. Horňáková a s. Kordíková o priebehu školenia detských psychológov. Referentky vyzdvihli vysokú úroveň školenia. Dr. J. Hvozdiák predniesol pôvodnú prácu, v ktorej sa zaoberá otázkou zlého vzťahu žiaka k učebnej práci. Pokusil sa o analýzu príčin vzniku týchto porúch a načrtol pedagogický postup pri odstraňovaní nesprávnych vzťahov k učeniu, čo má za následok nielen zlepšenie prospechu, ale aj rozvoj kladných vzťahov vo všetkých oblastiach spoločenského života.

Marcové zasadnutie bolo venované otázkam výuky psychológie na Pedagogických inštitútoch. Dr. Fabryová referovala o svojich skúsenostiach s výukou psychológie na Pedagogickom inštitúte v Košiciach a prom. psych. Šimová o svojich poznatkoch z Pedagogického inštitútu v Prešove. Referentky zhodne poukázali na nedostatok vhodných učebných pomôcok a preťaženosť poslucháčov, ktorá je brzdou pri výuke psychológie.

Dr. Böör predniesol na aprílovom zasadnutí súborný referát o vzdorovitosti u detí. Autor rozdiskutoval názory na vzdorovitost a aké výchovné opatrenia vedú k úspechom. Dr. Hvozdík podal zprávu o priebehu plenárneho zasadnutia SPS v Bratislave.

Na júnovom zasadnutí odznel referát „Sociálne a biologické v psychike človeka“. Autor referátu dr. Böör oboznámil prítomných s názorami na túto otázku, najmä sovietskych autorov. Dr. Bednárík podrobne referoval o priebehu IX. psychiatrickej konferencie v Karlových Varoch.

Po skončení letných prázdnin Východoslovenská oblastná skupina pokračovala vo svojej činnosti. V septembri dr. Bednárík referoval o pokrokoch akupunktúry vôbec, zvlášť pri liečení psychoneuróz. Dr. Hvozdík referoval o prípadoch elektívneho mutizmu, ktoré zachytili pri vyšetrovaní detí na Psychologickej výchovnej klinike v Košiciach. Dr. Stančák podal zprávu o priebehu psychoterapeutického sympózia v Bratislave, ktoré nadväzovalo na svetový kongres o psychoterapii vo Viedni.

Posledné zasadnutie bolo v decembri 1961, na ktorom dr. Olejár predniesol referát zo sovietskej literatúry „O vplyve blízkych dospelých na detí“. Dr. Hvozdík vo svojom referáte sa zaoberal priebehom pediatrického sjazdu, hlavne psychologickými prácami, ktoré na sjazde odzneli.

Dr. Stančák v hodnotiacej zpráve za rok 1961 podal rozbor činnosti Východoslovenskej skupiny, jednak na úseku vlastnej činnosti, ktorej úlohou je oboznamovať všetkých členov novinikami psychologického výskumu ako aj o úlohách psychológie v socialistickej spoločnosti. Členovia Psychologickej spoločnosti sa neobmedzujú len na vlastné vzdelávanie, ale v rámci Osvetovej činnosti, ako aj Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov zapájajú sa do prednáškovej činnosti pre širokú verejnosť. Sú to hlavne prednášky pre jednotlivé závody a prednášky v cykloch Ľudová univerzita.

Počet členov spoločnosti sa v roku 1961 zvýšil zo 14 na 19, avšak prírastok členov nekryje potreby psychologických kádrov, o ktoré je zvlášť núdza vo Východoslovenskej oblasti. Psychologická spoločnosť cestou plánovacieho oddelenia pri KNV podala konkrétny návrh so zdôvodnením koľkých psychológov bude potrebovať v 3. päťročnici Košický kraj na úseku zdravotníckej psychológie.

Východoslovenská oblastná skupina nespĺnila celkový stanovený plán. Neuskutočnilo sa plánované monotematické sympóziu o emóciach pre nával iných podujatí, preto jeho realizácia sa odkladá na rok 1962.

Plán práce na rok 1962

Doterajšie skúsenosti ukázali, že pracovné zasadnutia získávajú na svojej popularite, sú ozajstným fórom výmeny názorov a členovia ich radi navštevujú, preto sa bude v tomto smere pokračovať. V roku 1962 sa uskutoční 6 pracovných zasadnutí. Dve zasadnutia venované najmä problémom výchovy mládeže sa plánujú v spolupráci s Ústavom pre ďalšie doškolenie učiteľov a uskutočnia sa ako celodenné semináre za širokej účasti pedagogických pracovníkov a riaditeľov škôl. Na pracovné zasadnutia budú členovia včas pozývaní pozvánkami, podobne ako aj v minulom období.

Popularizácia psychologických poznatkov medzi pracujúcimi bude sa uskutočňovať v rámci Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov.

A. Stančák, predseda.

Odd. pedagogické psychologie Pedagogického ústavu ČSAV.

Nynější odd. pedagog. psychologie Pedagogického ústavu J. A. Komenského ČSAV vzniklo jako pracoviště právě před 10 lety. Počáteční výzkumné práce byly věnovány věkovým a individuálním zvláštnostem základních neuropsychických procesů u dětí 3—15letých. Pro tento účel byly vypracovány podmíněně reflexní metodiky, přizpůsobené věku dětí (např. metodika orientačně-pátracího reflexu). Bylo zkoumáno vytváření útlumu u dětí, vyšší druhy podmíněných reflexů a jejich tvoření (např. podmíněné reflexy na vztah jako základní mechanismy zobecňování), regulativní vlivy podmíněných podnětů a vlastnosti slovních signálů. Při všech výzkumech byly sledovány individuální rozdíly a typologické zvláštnosti zkoumaných dětí.

Na základě těchto výzkumů, týkajících se zvláště otázek signalizace, se rozvinulo teoretické pojetí duševního vývoje a v poslední době zvláště koncepce učení jakožto podstatné formy duševního vývoje dítěte.

Od r. 1960 je pracoviště součástí Pedagogického ústavu ČSAV, vedeného členem korespondentem prof. J. Váňou. Odd. vede prof. J. Linhart a v současné době je zde 6 vědeckých či odborných pracovníků, jeden inženýr a 3 technické pracovnice. Po přestěhování a zrušení laboratoře na Karlově je budována laboratoř v nových místnostech oddělení v Praze 1, Purkyňově ul. 2.

Základním teoretickým i výzkumným úkolem pojatým do státního plánu výzkumu pod. č. XIV-2-3 je studium procesu učení. Hlavní výzkumný problém „Psychologické základy procesu učení z hlediska spojení vyučování s výrobní prací“ je rozčleněn do tří výzkumných úkolů, na kterých se již výzkumně pracuje nebo které jsou rozpracovávány teoreticky a metodicky.

Prvním dílčím úkolem je výzkum vývojových zvláštností procesu učení. Studium vývoje psychické činnosti dítěte je důležitou podmínkou studia otázek učení žáků. Pokládáme za důležité rozlišovat pojem duševního vývoje a učení. Dosažený stupeň mentálního vývoje je důležitou podmínkou úspěšného a efektivního učení žáků (viz zásada přiměřenosti výchovy, učiva a učebních

metod). Důležitou otázkou je zde objektivní hodnocení vývoje-
vého stupně psychické činnosti (úrovně rozvoje schopností, do-
vedností, vědomostí aj.); k tomu účelu rozpracováváme otázku
objektivních kritérií vývojových a věkových zvláštností psychic-
ké ontogeneze (J. Linhart, M. Michalička, externí spolupracovník
K. Tříška).

Učení je však zároveň podstatným činitelem duševního vývoje
(formativní vliv učení). Výzkumem tohoto formativního vlivu
učení, zejména vlivu spojování tělesné a duševní práce, se zabý-
vají jiná pracoviště, s nimiž naše oddělení spolupracuje.

Druhým dílčím výzkumným úkolem je studium otázek učení
z hlediska principu činnosti. Zde jsme zaměřeni na objasnění zá-
kladních zákonitostí a mechanismů procesu učení. Cestu k po-
znání těchto zákonitostí spatřujeme ve studiu podmínek a struk-
tury učení jakožto zvláštní formy činnosti dítěte a ve studiu etap
učení. Velmi důležitou metodologickou otázkou studia učení je
hlubší objasnění jednotlivých aspektů teorie učení (aspektu
psychologického, fyziologického, společenského, gnozeologické-
ho, pedagogického aj.). V tomto dílčím úkolu zkoumáme otázky
zpětného vlivu činnosti na proces poznání (např. vliv výrobní
práce apod.) z hlediska reafertace a z hlediska kontroly a hod-
nocení (J. Hlavsa); dále je zde zkoumána otázka psychologických
předpokladů samostatnosti v učení žáků (D. Tollingerová); zá-
važným problémem je dále problematika psychologických záko-
nitostí vytváření poznatkových soustav v učení (z hlediska vlivu
pracovní činnosti na jejich vytváření — J. Exner). Studium těch-
to otázek má vyústit v rozpracování vědecky zdůvodněných mo-
delů učení schopných aplikace v procesu vyučování a výchovy
(J. Linhart).

Třetím dílčím problémem je psychologická problematika po-
užívání vědomostí v praxi žáků. Předmětem výzkumu jsou zde
otázky vytváření aktivních vědomostí. Zejména jde o studium
přechodu od osvojení vědomostí k praktické činnosti a o studium
podmínek k vytváření návyků v používání vědomostí v praxi.
Z této široké problematiky zpracováváme otázku vlivu způsobu
osvojování poznatků na tvoření aktivních vědomostí (H. Peši-
nová).

Společným výsledkem všech těchto výzkumů má být zvýšení
efektivnosti učení žáků; tím zároveň chceme přispět ke zvýšení
efektivnosti celého pedagogického procesu.

Rozbor základních metodologických otázek ukázal, že pro
socialistickou školu nestačí úzce kvantitativní pojetí této efek-
tivnosti; takovéto zastaralé pojetí převádí problém efektivnosti

učení na dílčí izolované otázky, jako je např. otázka počtu a způsobu opakování potřebných k osvojení látky, otázka tzv. kapacity paměti aj. Materialistická koncepce efektivnosti učení musí odpovídat zásadě všestranného rozvoje osobnosti žáka. Hlavní zřetel je zde soustředěn na otázku formativního působení učení, na otázky, zda si žák osvojuje správně metody učení, jak aktivně tyto metody ovládá a jak se učí samostatně a tvořivě pracovat. Tomuto novému pojetí efektivnosti učení mají odpovídat i metody výzkumu procesů a mechanismů učení.

J. Linhart.

Psychologický ústav Karlovy University.

Psychologický ústav UK navazuje na tradice ústavu, který založil na filosofické fakultě UK v roce 1922 prof. František Krejčí. Nový ústav je budován od 1. 7. 1959 na základě vládního usnesení 751/58, a to postupným rozšiřováním Psychologické laboratoře KU, která byla založena 1. 1. 1956. Organizačně je ústav podřízen děkanovi filosofické fakulty UK. Ředitelem ústavu je od jeho založení prof. dr. J. Doležal.

Úkolem ústavu je základní a aplikovaný výzkum v obecné psychologii. Základní výzkum je zaměřen především k otázkám psychologie tělesné a duševní práce; aplikovaný výzkum je orientován na využití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi. V obou složkách vědecké práce ústavu je zvláštní pozornost věnována rozvoji a zdokonalování psychologických výzkumných metod. V oboru své působnosti koná ústav těž práce pro potřeby státní správy, výzkumných ústavů a odborných pracovišť vysokoškolských i resortních i pro potřeby podniků socialistického sektoru.

Psychologický ústav má toto vnitřní členění:

- A. Sekce pro základní výzkum ;
 - oddělení 1.: Výzkum pracovních činností,
 - oddělení 2.: Výzkum schopností,
 - oddělení 3.: Výzkum pracovní motivace a společensky užitečných zájmů.

- B. Sekce pro aplikovaný výzkum ;
 - oddělení 1.: Využití psychologických poznatků ve výrobě,
 - oddělení 2.: Využití psychologických poznatků v dopravě.
 - (Další oddělení budou zřizována podle potřeby praxe.)

C. P o m o c n á o d d ě l e n í : 1. laboratoř, 2. statistické oddělení, 3. knihovna a dokumentace, 4. archiv diagnostických pomůcek, 5. dílna, 6. fotolaboratoř, 7. administrativa, 8. pomocné síly.

Účinný chod všech oddělení předpokládá dobudování ústavu po stránce materiální i kádrové; v současné době není činnost všech oddělení ještě plně rozvinuta.

Psychologický ústav se podílí na řešení komplexního vědecko-výzkumného úkolu státního plánu č. XIV „Škola a výchova v etapě dovršení socialismu a přechodu ke komunismu“, a to především na dílčím úkolu XIV-2-6 „Rozvoj schopností a společensky důležitých zájmů mládeže se zvláštním zřetelem k volbě povolání“ (koordinátor prof. dr. J. Doležal). Zároveň někteří pracovníci ústavu spolupracují i na jiných dílčích úkolech („Význam fyzické aktivity pro rozvoj volní aktivity a volních schopností“ — prom. psych. Břichcín, „Osvojování pracovních dovedností“ — prom. psych. Břicháček). Ředitel ústavu prof. Doležal je zástupcem předsedy kolegia komplexního úkolu XIV a předsedou rady stěžejního úkolu XIV-2 „Výzkum vlivu spojení tělesné a duševní práce ve výchově na všestranný rozvoj osobnosti komunistické společnosti“; tajemníkem této rady je prom. psych. Břichcín.

Psychologický ústav dále řeší pod vedením prof. Doležala dva resortní výzkumné úkoly, a to: a) Výzkum pracovních činností a problematika jeho metod (spolupracovníci prom. psych. Břichcín, prom. psych. Břicháček, dr. Bureš), b) Zásady a možnosti užití psychologických poznatků v socialistické společenské praxi.

Kromě těchto úkolů se v ústavu pracuje na pěti fakultních výzkumných úkolech, a to: Problematika diagnostických metod, Matematické základy faktorové analýzy, Vývoj ergometrického kola s měnitelným pracovním momentem, včetně registračního zařízení točného momentu. Návrh aparatury pro analýzu elektrokožního reflexu, Konstrukce aparatury pro sledování vlivu informace o výkonu na rychlost reakce.

V roce 1961 bylo pracovníky ústavu publikováno či zadáno do tisku celkem 21 odborných prací.

Ústav se podílí odbornou expertisou na činnosti Výzkumného ústavu dopravního a spolupracuje s katedrou psychologie filozofické fakulty UK, Centrem numerické matematiky při matematicko-fyzikální fakultě UK, Výzkumným ústavem tělovýchovným, Vědeckou radou ÚV ČSTV a s některými klinickými pracovišti. Kromě toho pomáhají pracovníci ústavu při řešení psychologických problémů v řadě průmyslových závodů (Tesla Ho-

lešovice, ČKD Sokolovo, ZVIL Plzeň, Spolek pro chemickou a hutní výrobu Ústí nad Labem, Naveta Mšeno aj.)

Pracovníci ústavu se též podílejí na přednáškách řádného i nástavbového studia psychologie na filosofické fakultě UK (Psychologická metodologie, Statistické metody, Demonstrace k obecné psychologii, Základní diagnostické metody a Psychologické praktikum). Jednotliví pracovníci pracují v orgánech Čs. psychologické společnosti při ČSAV, v redakci časopisu Čs. psychologie a v orgánech Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí.

Psychologický ústav je též využíván k výchově vědeckých pracovníků (několik externích aspirantů) a ke školení zahraničních pracovníků. (Ze SSSR, Rumunska, Polska a NDR). V roce 1961 navštívilo ústav celkem 45 zahraničních hostů ze SSSR, NDR, Polska, Kuby, USA, Maďarska, Bulharska, Rumunska.

V. Břicháček.

XIV. mezinárodní kongres pro užitou psychologii.

Referát o průběhu tohoto kongresu, který se konal ve dnech 13.—19. srpna 1961 v Kodani, uveřejnili jeho českoslovenští účastníci prof. V. Chmelař, člen korespondent ČSAV, a Dr D. Kováč, C. Sc., v časopise „Čs. psychologie“, 1962, č. 1.

Seznam mezinárodních sjezdů a konferencí z oblasti psychologie a příbuzných oborů, plánovaných na rok 1962—1963.

Prameny našeho přehledu jsou především práce Bibliografické skupiny Ústavu pro zdravotnickou dokumentaci: „Přehled mezinárodních lékařských kongresů a konferencí konaných v letech 1961—1964“, Praha 1961, časopis „Presse médicale“ (roč. 69, č. 10. 1961), který každoročně přináší podrobný „Liste des Congrès et Manifestations médicales et scientifiques“ a dále časopisy: Medizinische Klinik, Münchner medizinische Wochenschrift, Wiener klinische Wochenschrift, Journal of the American Medical Association, World List of Future International Meetings a Calendar of International Congresses of Medical Science (leden 1962).

Všechny zmíněné prameny jsou k dispozici v bibliografickém oddělení Ústavu pro zdravotnickou dokumentaci, Praha 2, Solská 31.

U každého připravovaného kongresu či konference jsme se snažili uvést vždy název, místo konání, datum a adresu sekretariátu nebo pořadatele. Termíny kongresů a konferencí jsou v mnoha případech předběžné.

Všechny údaje i bližší podrobnosti je možno si ověřit na uvedených adresách.

Názvy některých konferencí a kongresů jsou uvedeny podle druhu pramene buď v angličtině, jiné ve francouzštině; neznamená to jednacím jazyk.

J. Hoskovec.

24.-26. 5.	Santiago, Chile	14th Congress of the Int'l Medico-Athletic Federation	President: Prof. A. Go-vaerts. Sec. Gen.: Prof. G. La Cava, via A. Serra 104, Rome, Italy
26.-30. 5.	Vienna	3rd Int'l Congress for Hygiene and Preventive Medicine	Information: Dr E. Musil, Mariahilfer Strasse, 177, Vienna XV. Austria
květen	Amsterdam	2. Congrès international de Médecine cybernétique	Secrétariat de la Société internationale de Médecine cybernétique, Via Roma, 348, Naples, Italie.
odloženo na leden 1963	Leningrad	2. sjezd sovětských psychologů	
5.-6. 6.	Paris	25. Réunion neurologique internationale	Dr. Jean Sigwald, 68 boulevard de Courcelles, Paris 17.
11.-15. 6.	Dresden (NDR)	II. Internationaler Kongress über Rehabilitation	
30. 6.-7. 7.	Philadelphia, Pa.	5th Conference of the Int'l Union for Health Education	Intl. Conference on Health and Health Education, Secretariat: Mr. H. Ennes, 800 2nd Ave. New York 17, N. Y. USA.
8.-12. 7.	Paris	1st Int'l Congress of Psychosomatic Medicine and Childbirth	President: Prof. J. Ravina. Sec. Gen.: Dr. L. Chertok. Information: SOCFI, 1 ter rue Chamez, Paris 16. France.
červenec	Anvers, Belgique	3. Congrès international d'Art psychopathologique	Société internationale de Psychopathologie de l'Expression, Centre psychiatrique Sainte-Anne, 1 rue Cabanis Paris-14
6.-10. 8.	Lima, Peru	15th Annual Meet'g of the World Federation for Mental Health	Information: Secretary General W. F. M. H., 19 Manchester Street, London, W. 1, U. K.
19.-24. 8.	Rio de Janeiro	11th Int'l Conference of Social Work	President: Mr. L. B. Granger. Sec. Gen.: Mr. J. R. Hoffer, room 1012, 345 E. 46th Street, New York 17, N. Y. USA.
21.-28. 8.	Copenhagen	4. Congrès international d'Acoustique	10 Oestervoldgade, Copenhagen, Danemark.

24. - 31. 8	Scheveningen	Congress of the Int'l Association for Child Psychiatry and Allied Professions	President: Dr. Arn. van Krevelen. Sec. Gen.: Dr. van der Broek, Holland Organizing Center, Lange Voorhout 16, The Hague, Netherlands.
26. 8. - 3. 9.	Ithaca, N. Y. and Philadelphia, Pa.	10th Int'l Congress of History of Science	President: Mr. H. Guerlac. Sec. Gen.: Mrs. C. D. Hellman, Cornell University, Ithaca, N. Y. USA.
29. 8. - 4. 9.	Padova	12 th Congress of the Int'l Association of Logopedics and Phoniatrics	President: Prof. L. Croatto. Sec. Gen.: Dr. C. Croatto-Martinolli, via Bergamo 10, Padova, Italy.
2. - 8. 9.	Washington	5. Congrès mondial de Sociologie	Prof. Dr. P. de Bie, 116, rue des Flamands, Louvain Belgique.
5. - 8. 9.	Leiden	6th Congress of the Int'l Society of Audiology	President: Prof. van Dishoeck, Information: Dr. Trenque, 4 rue Montvert, Lyon, France.
9. - 15. 9.	Lisbon	10th Int'l Congress of Paediatrics	President: Prof. C. Salazar de Sousa. Sec. Gen.: Prof. M. Cordeiro, Clinica Pediatrica Universitaria, Hospital de Santa Maria, Lisbon, Portugal.
11. - 17. 9.	Leiden	22nd Int'l Congress of Physiological Sciences	President: Prof. J. W. Duyff. Sec. Gen.: Dr. J. van Noordwijk, Polderweg 20, Amsterdam-O, Netherlands.
září	Villejuif (Seine)	2. Congrès de Médecine psychosomatique de Langue française, 1. Congrès international de Psychosomatique et Maternité	Dr. M. Sapir, Société française de Médecine psychosomatique, 54 av. de la République, Villejuif (Seine)
září	Berlin (NDR)	2. mezinárodní symposium o kortikoviscerální fyziologii a patologii	
listopad	Leipzig	Konference o problémech hypnosy	Dr. Müller Hegemann, Gesellschaft für ärztliche Psychotherapie. Neurol. Psychiatr. Klinik, Leipzig C 1.
3. - 7. 12.	New Delhi	19th Int'l Ophthalmological Congress	President: Prof. Kiran Sen. Sec. Gen.: Dr. Y. K. C. Pandit, Bombay Mutual Bldg., Sir P. M. Road, Bombay 1, India.

3.-7. 12. New Delhi Meet'g of the Int'l Association for the Prevention of Blindness
 President: Prof. Franceschetti. Sec. Gen.: Dr. J. P. Bailliart, 47, rue de Bellechasse, Paris 7, France.

1963

16.-22. 6. Washington, D. C. 2nd Int'l Congress on Medical Librarianship
 Chairman: Dr. F. B. Rogers. Ex. Sec.: Miss M. MacDonald, National Library of Medicine, Dept. of Health, Washington 25, D. C. USA.

23.-29. 6. Copenhagen 9th world Congress of the Int'l Society for Rehabilitation of Disabled
 President: Pool Stockholm. Sec. Gen.: P. Høeg Albrethsen. Samfundet Og Hjemet for Vanføre, Esplanaden 34, Copenhagen, Denmark.

11.-15. 8. Copenhagen, Malmö and Lund 6th Int'l Congress of Gerontology
 President: Dr. T. Geill. Sec. Gen.: Dr. Per From Hansen, Copenhagen County Hospital, Glostrup, Denmark.

20.-23. 8. Prague 2nd Int'l Pharmacological Congress
 President Org. Comm.: Prof. H. Raskova, Albertov 4, Prague, Czechoslovakia.

srpen-září Paris Int'l Congress of Individual Psychology
 President: Dr. A. Adler. Sec. Gen.: Dr. H. Schaffer, 28 rue des Archives, Paris 4, France.

NDR 10th Int'l Congress of the Int'l Union of Railway Medical Services
 Information: Dr. J. Ortega, U. I. M. C., 13 rue de Château-Landon, Paris 10. France.

Madrid 14th Int'l Congress on Occupational Health
 Sec. Gen.: Dr. N. Perales y Herero, Servicio Médico de Empresa, Valenzuela 5, Madrid, Spain.

Genève Congrès mondial de l'Enfance
 Union internationale de Protection de l'Enfance, 1, rue de Varembe, Genève, Suisse.

Rome Congrès européen de Pédo-psychiatrie
 Dr. Bollea, Via Romagnosi, Rome, Italie.

Espagne Congrès international de Médecine du Travail
 Prof. E. C. Vigliani, Clinique du Travail, via San Barnabas, Milan (Italie).

Z návštěvy v Anglii.

Za svého pobytu v Anglii minulého roku jsem měla příležitost k delší návštěvě Cambridge, Oxfordu a Londýna, kde jsem se seznámila s životem na tamnějších universitách a poznala některá psychologická pracoviště.

V tomto krátkém článku chci čtenáře seznámit s některými svými dojmy a pro nás zajímavými skutečnostmi, jež se týkají vysokoškolského studia v Anglii a práce anglických psychologů.

V Anglii je celkem 22 universit asi o 105.000 studentů, z nichž zhruba jednu třetinu tvoří ženy. Na zahraničních universitách studuje kromě toho asi 1.500 Angličanů. Z uvedeného počtu je asi 60 % studujících zapsáno na vědeckých a technických oborech, průměrně asi 15 % jich studium nedokončí.

Výdaje universit jsou hrazeny ze 70 % ze státních fondů, částečně místními školními orgány (cca 3 %) a zbytek pak studentskými poplatky, jejichž výše je různá. Např. oxfordská a cambridgská universita mají výjimečně velké soukromé nadace a školní poplatky jsou také až třikrát větší než jinde. Tyto dvě university patří k nejstarším — byly založeny ve 12. a 13. stol. — a jsou vybaveny residenčními kolejemi. Oxford jich má asi 30, Cambridge 20. V těchto kolejích, k nimž náleží také zvláštní knihovny, studenti po prvé tři roky bydlí a stravují se. Pokud studium trvá déle, bydlí po další léta již soukromě. Jak university, tak koleje jsou samostatné, ale mnozí učitelé („dons“) jsou zároveň členy kolejí (fellows) a zastávají funkce v obou. Téměř všechny ostatní anglické university pocházejí z 19. a 20. stol. a jsou neresidenční.

Učitelé přednášet nemusí, ale přednášejí průměrně 3—4 hodiny týdně. Hlavní jejich povinností však jsou tzv. „tutorial“, individuální konzultace se studenty, které činí nejméně 12 až 15 hodin týdně. Studenti rovněž nemají docházku na přednášky povinnou, očekává se však, že se 6—10 hodin přednášek zúčastní. Povinná (pro každého posluchače) je pouze jednou týdně individuální konzultace, „tutorial“, z hlavního oboru, případně podle dohody ještě z jiných oborů. Ke každé konzultaci má student přečíst 3—5 knih nebo několik kapitol z různých textů a připravit si kratší asi 30minutovou písemnou práci, kterou učitel přečte. Postoj učitele ke studentům je přátelský, studenti jsou vedeni k samostatnosti, přesnému vyjadřování, k podnětné diskusi a kritičnosti. Tento systém konzultací tvoří základ studia na universitě cambridgské i oxfordské a poněvadž se osvědčil, rozšiřuje se i na ostatní universitní učeliště.

Rozsáhlá povinná četba vyžaduje studium i o hlavních prázdninách, během kterých je většina studentů výdělečně zaměstnána, aby se materiálně zabezpečili pro období školního roku. První, povšechné zkoušky se skládají koncem prvního roku studia. Odborné zkoušky jsou pak vždy na závěr každého dalšího roku. Školní rok je rozdělen na trimestry, začíná v říjnu, je přerušen jednoměsíčními prázdninami o vánocích a velikonocích a končí v červnu. Život studentů během školního roku je obvykle uzpůsoben následujícím denním režimem:

Mezi 9—13 hodinou, výjimečně i odpoledne se posluchači účastní přednášek, práce v laboratořích nebo studují v knihovně. Odpoledne bývá vyplněno většinou sportovní činností — hraje se rugby venku na trávníku, téměř za každého počasí, i v zimě, tennis nebo „squash“ (tenis hraný na stěnu). Kolem 5. hodiny odpoled. bývají studenti buď hosty nebo hostiteli na čaji. Večer pak opět studují nebo chodívají do různých odborných zájmových či debatních klubů nebo do společnosti. Tam, kde jsou koleje, večerí alespoň pětkrát týdně v koleji, a to v talárech jako na přednáškách a konzultacích. Angličtí studenti vynikají disciplinovaností při studijní práci. Nikdy např. nevyrušují mluvením při přednáškách a stejně tak při zkouškách naprosto nepřichází v úvahu napovídání nebo opisování. To se považuje za nedospělé chování a student by raději propadl, než by se uchýlil k takovému jednání.

S náplní a postupem studia psychologie jsem měla možnost blíže se seznámit v Oxfordu na ústavu experimentální psychologie, který je zároveň katedrou. Ředitelem je prof. Oldfield. Ústav má 8 členů, kteří jsou zároveň učiteli. Studentů je zde každým druhým rokem 60. Studium trvá 3 roky a zahrnuje kromě oborů psychologie také fyziologii a filosofii, na niž byl donedávna kladen zvlášť velký důraz. Po prvním roce skládá student předběžné zkoušky z následujících předmětů: z deduktivní logiky nebo ze základů statistiky, dále buď ze zoopsychologie nebo z biologie a anthropologie, zkoušky jsou písemné, tříhodinové. Klade se při nich důraz hlavně na metodický aspekt. Po třetím roce studia je předepsaná zkouška z biologických a fyziologických základů psychologie experimentální a dvě obdobné zkoušky z obecné psychologie (včetně psychologie sociální). Kromě toho se musí absolvent podrobit šestihodinové laboratorní zkoušce z každé ze zmíněných disciplin.

Z filosofie, která je součástí psychologického studia, skládá student jednu, rovněž písemnou tříhodinovou zkoušku, zahrnující také logiku a teorii poznání.

Z třetí složky studia — z fyziologie, se konají celkem tři písemné zkoušky, a to z fyziologie člověka a vyšších ssavců. Je požadována také znalost metod. Praktické zkoušky laboratorní vyžadují přípravu, určení a popis mikroskopických exemplářů a znalost fyziologických vlastností živých tkání — metabolismu, dráždivosti atd.

V Cambridgi oproti tomu nezdůrazňují blízký vztah psychologie k filosofii, nýbrž její příbuznost s biologickými vědami. Katedra psychologie je zde přičleněna k Psychologické laboratoři, jejímž vedoucím je prof. Zangwill. Podle jeho názoru je v současné době nejdůležitější rozvíjet psychologii v rámci biologických věd, fundovat ji laboratorním výzkumem a přimknout ji co nejúžeji k praktickému životu. Všimla jsem si těchto cambridgskou universitou oznámených přednášek: Historie moderní psychologie, Problémy výzkumu, Psychologie zvířat, Experimentální psychologie, Průmyslová psychologie, Analýza chování, Psychologie smyslů, Kybernetické modely chování, Statistické metody. Stejně jako v Oxfordu i zde spočívá těžiště práce v individuálních konzultacích a v laboratorním praktiku. Studenti rovněž končí po 3letém studiu jako bakaláři svobodných umění (Bachelor of Arts, B. A.). Na vyšší akademickou hodnost doktora filosofie (Ph. D. nebo D. Phil.) se mladí lidé připravují většinou až po určité praxi.

Z dalších anglických pracovišť zabývajících se psychologií jsem navštívila katedru ekonomické (occupational) psychologie na birkbeckské koleji londýnské university. Vedoucím katedry je prof. Rodger, rovněž stoupenec úzkého spojení teorie a praxe. Podle něho ekonomický psycholog jako vědec se snaží porozumět chování lidí při jakékoliv práci a jako technolog se snaží zlepšit jejich výkonnost. Má funkci poradce zkoumajícího lidské schopnosti a zájmy, který pracuje v teamu odborníků vedle fyziologa, ekonoma a sociologa. Prof. Rodger považuje za velmi potřebné, aby ekonomický psycholog pracoval přímo v podniku.

Dále jsem navštívila v Londýně Ústav pro průmyslovou psychologii (National Institute of Industrial Psychology). Ústav kromě výzkumu k praktickým potřebám zaměřené práce (kupř. závislost výkonnosti na spokojenosti zaměstnance, na organizační struktuře, vhodné úpravě prostředí, strojů atd.), obstarává také krátkodobé kursy věnované různým aktuálním problémům pracovní psychologie.

Na universitní koleji londýnské university pracuje skupina psychologů vedená profesorem J. W. Whitfieldem na teoretickém a praktickém výzkumu v průmyslové psychologii.

Pro zajímavost připojuji na konci zprávy bibliografii vybrané anglické literatury, kterou prof. Rodger doporučuje ke studiu ekonomickým psychologům.

Styky navázané během mé návštěvy v Anglii pokračují ve výměně odborné literatury a časopisů, v rámci které dochází do dokumentačního oddělení Psychologického ústavu KU např. British Journal of Statistical Psychology, Educational Research, Ergonomics, Occupational Psychology, Quarterly Journal of Experimental Psychology, atd.

J. Milnerová

1. Vocational guidance:

- Earle, F. M., Methods of choosing a career, 1931, Harrap, London.
Macrae, A., Talents and temperaments, 1932, Nisbet, London.
Rodger, A., Mace, C. A., Vernon, P. E., Current Trends in British psychology, 1953, Methuen, London.
Roe, A., The psychology of occupations, 1956, Wiley, New York.
Super, D., The psychology of careers, 1957, Harper, New York.

2. Personnel selection:

- Vernon, P. E. and Parry, J. B., Personnel Selection in the British forces, 1949, Univ. of London Press, London.
Thorndike, R. L., Personnel Selection, 1949, Harper, New York.
Vernon, P. E., Personality tests and assessments, 1953, Methuen, London.
Vernon, P. E., The structure of abilities, 1950, 1960, Methuen, London.
Anastazi, A., Psychological testing, 1954, Macmillan, New York.
Vernon, P. E., Measurement of abilities, 1956, Univ. of London Press, London.
Vernon, P. E., Attainment and intelligence tests, 1960, Univ. of London Press, London.
Cronbach, L. J., Essentials of psychological testing, 1960, Harper, New York.

3. Occupational training:

- Bellows, R. M., Psychology of personnel in business and industries, 1954, Staples, London.
Ghiselli, E. E., Brown, C. W., Personnel and industrial psychology, 1955, Mc Graw-Hill, London.
Seymour, W. D., Industrial training in manual operations, 1954, 1959, Pitman, London.
Blum, M., Industrial psychology and its social foundations, 1956, Harper, New York.
Department for Scientific and Industrial Research, Training made easier, 1959, DSIR, London.

4. Methods Development:

- Chapanis, A., Garner, W. R., Morgan, C. T., Applied Experimental psychology, 1949, Wiley, New York.
Ghiselli, E. E., Brown, C. W., Scientific Method in psychology, 1955, Mc Graw-Hill, London.
Chapanis, A., Research techniques in human engineering, 1959, Johns Hopkins, Baltimore.

5. Working conditions and rewards:

Viteles, M. S., Motivation and Morale in Industry, 1954, Staples, London.
Marriott, R., Incentive Payment systems, 1957, Staples, London.

6. Automation:

Walker, C. R. and Guest, C., The man on the assembly line, 1956, Harvard univ. press.

Walker, C. R. and Guest, C., The foreman on the Assembly Line, 1957, Harvard univ. press.

Walker, C. C., Toward the automatic factory, 1957, Yale univ. press.

Jacobson and Rousek, Automation and society, Philosophical library, New York.

Welford, A. T., Ergonomics of automation, Dept. Sci. Ind. Research.

Crossman, E. R. F. W., Automation and skill, Dept. Sci. Ind. Research.

7. Textbooks:

Gagne, R. and Fleishman, E., Psychology and Human performance, 1959, Holt, New York.

Hilgard, E., Introduction to psychology, 1958, Methuen, London.

Morgan, C. T., Introduction to psychology, 1956, McGraw and Hill, London.

Munn, N. L., Psychology, 1955, Harrap, London.

8. Various:

Meehl, P., Clinical versus statistical prediction, 1954, Oxford univ. press., London.

Siegel, S., Non-parametric statistics, 1956, McGraw-Hill, London.

Fear, R. A., The evaluation interview, 1958, McGraw-Hill, London.

K. E. Clark, America's Psychologists, A Survey of a Growing Profession, Washington, D. C.: American Psychological Association, Inc., 1957, 247 pp.

Kenneth E. Clark, profesor psychologie na Minnesotské universitě napsal knihu, která je cenným pramenem informací o zaměření, náplni a organizaci práce psychologů ve Spojených státech amerických. Sleduje v ní hlavně vývoj Americké psychologické společnosti od roku 1892, kdy měla 31 členů až do doby nedávno minulé, kdy přesáhla počet 15.000. Uvádí řadu zajímavých údajů. Tak např. v roce 1920 bylo v USA 3,7 psychologů na 1 milión obyvatel; v roce 1928 vzrostl tento počet na 5,9 a v roce 1950 na 48,4. Ve 147 tabulkách podává přehledy, které nám umožňují proniknout velmi detailně do vnitřní struktury Americké psychologické společnosti. Knihu je možno si vypůjčit v Základní knihovně ČSAV v Praze pod signaturou 20549/57. J. Hoskovec.

O. I. Skorochoďová kandidátkou pedagogických věd.

V minulém roce se stala O. I. Skorochoďová, vědecká spolupracovnice Defektologického ústavu APN RSFSR, kandidátkou pedagogických věd. Kandidaturu ji udělila vědecká rada Psychologického ústavu v Moskvě.

O. I. Skorochoďová se narodila v roce 1914. V roce 1919 oslepla a ohluchla. O několik let později byla převezena do Charkova, kde se věnoval její výuce prof. I. A. Skoljanský, známý defektolog a pedagog. Intenzivní, trpělivá práce prof. Skoljanského se Skorochoďovou vedla ke skvělým výsledkům. V roce 1947 se objevilo první vydání její knihy „Jak vnímám a jak si představuji okolní svět“. Tato kniha byla brzy přeložena do několika cizích jazyků a opět vyšla rusky v Akademii pedagogických věd RSFSR v Moskvě roku 1954. O tomto vydání referoval u nás v Československé psychologii (1959, 3, 1, 45—52) T. G. Hajdukevič. Je pozoruhodné, že O. I. Skorochoďová publikovala kromě řady odborných prací i více jak 50 básní.

J. Hoskovec.

K životnímu jubileu prof. Dr. Jana Doležala.

Dne 30. března letošního roku oslavil své šedesáté narozeniny předseda Čs. psychologické společnosti — univ. prof. Dr. J. Doležal.

Tomuto významnému jubileu bylo věnováno první číslo časopisu Čs. psychologie 1962, v němž byl otištěn životopis prof. Doležala a také osobní vzpomínky několika jeho spolupracovníků z různých údobí jubilantovy činnosti. Abychom tam načrtnutou životní mozaiku poněkud dále dokreslili, dovoluujeme si na stránkách našich „Zpráv“ připomenout zásluhy prof. Doležala o rozvoj psychologické práce na půdě Čs. akademie věd a zvláště o vznik a rozvoj Čs. psychologické společnosti při ČSAV.

Prof. Doležal již od svého návratu z Německa do Prahy r. 1932 vytrvale sledoval snahu zkvalitnit psychologickou práci u nás a postavit ji na úroveň světovou. Konkrétním výsledkem této snahy bylo vybudování Ústavu lidské práce, který byl tehdy v Evropě jedinečnou institucí svého druhu. Zvláště pak po r. 1949, když se i u nás v důsledku kritiky buržoazní společnosti a jí sloužící vědy objevily extrémní mylné tendence likvidovat psychologii jako vědu, vyvinul prof. Doležal velmi intenzivní iniciativní úsilí vytvořit u nás správně vědecky fundovanou psychologii, která by měla potřebné předpoklady jak pro svůj vnitřní vědecký růst tak proto, aby účinně pomáhala řešit úkoly, plynoucí z hospodářsko-spoločenského přerodu naší země. K realizování tohoto velikého cíle hledal stále nové cesty a organizační formy. Bylo to např. ustavení samostatné katedry psychologie a později Psychologického ústavu na Karlově universitě, dále to bylo nové pojetí studia psychologie jako jednooborového, navázání spolupráce s různými institucemi — s ministerstvem dopravy, některými průmyslovými závody, ROH atd. Mimo jiné potom r. 1957 dal prof. Doležal podnět i k ustavení Komise pro psychologii při ČSAV. Vznik Komise byl významný nejen proto, že tím psychologie konečně zakotvila na půdě naší vrcholné vědecké instituce spolu s jinými obory, ale také proto, že Komise byla reálnou platformou pro navázání co nejužší spolupráce mezi hlavními psychologickými pra-

covišti českými, moravskými i slovenskými a pro koordinaci všech snah na poli čs. psychologie.

Komise pro psychologii, která se scházela podle potřeby několikrát do roka, dosáhla záhy dobrých pracovních výsledků, a to nemalou měrou díky některým osobním vlastnostem jejího předsedy — prof. Doležala. Bylo dosaženo pokroku v mnoha směrech. Např. byl založen ústřední psychologický časopis, který dnes již dosáhl pod redaktorským vedením prof. Doležala dobré vědecké úrovně. Dále byly úspěšně řešeny některé stavovské otázky psychologů, byla uspořádána celostátní pracovní porada ve Smolenicích, která znamenala značný přínos pro psychologickou práci a již byl položen základ pro úspěšnou aplikaci psychologie v naší společenské praxi. Komise vyznačila perspektivy dalšího rozvoje psychologie vzhledem k aktuálním potřebám, zajistila psychologům určité ediční možnosti atd. Na podnět prof. Doležala podala Komise Čs. akademii věd také návrh na ustavení Čs. psychologické společnosti.

Tak r. 1958 vznikla ČSPS a jejím předsedou byl zvolen jako iniciátor prof. Doležal. Při budování ČSPS se znovu osvědčil vynikající organizační talent Doležalův, takže během dvou let byla dotvořena základní organizační struktura Společnosti a rozvíjela se již i její práce v jednotlivých krajích na bázi oblastních skupin. Ohlédneme-li se zpět na dosavadní vývoj ČSPS, můžeme konstatovat, že proběhl zdárně, bez větších krizí a zvrátů, poněvadž náplň i formy práce byly předem dobře uváženy a prověřeny vzhledem k daným úkolům na jedné straně a k daným možnostem na straně druhé. V rámci Společnosti se za kooperace s Komisí pro psychologii rozvinul čilý odborný ruch. Uskutečnily se nejen četné pracovní schůzky v oblastních skupinách, ale i doškolovací semináře a celostátní pracovní porady pořádané jednotlivými specializovanými sekcemi a konečně i celostátní akce zásadního významu — celostátní pracovní konference r. 1959 v Praze a I. celostátní sjezd čs. psychologů r. 1961. Kromě toho Společnost pečuje o popularizační a osvětovou práci v oblasti psychologie a o spolupráci s příbuznými vědními obory. Vycházející z iniciativy členstva, jehož většinu tvoří terénní pracovníci, Společnost poskytuje nové náměty a návrhy na postup a opatření potřebná pro pokrok psychologické práce u nás.

Všechna tato mnohotvárná činnost Komise a ČSPS kladla ovšem velké nároky na hlavního kormidelníka, který ji se zdarem vedl přes zrádná úskalí začátků a s obdivuhodnou neúnavností znovu a znovu byl ochoten překonávat všechny překážky ať rázu objektivního nebo subjektivního.

Ověřená zkušenost praví, že úspěšná vědecká práce vyžaduje osobnost velkého charakteru. To platí tím více o vědecké práci v oboru, který je historicky poměrně mladý, jehož teoretická báze teprve krystalizuje a který průkopnický razí cestu pro své nezbytné společenské uznání. V takovéto vývojové fázi vědní disciplíny je zvláště zapotřebí pracovníků nejen s vynikajícími intelektovými schopnostmi, ale i schopnostmi organizačními a se smyslem pro životní skutečnost, kteří dovedou plodně spojit teorii s praxí. Všemi těmito vlastnostmi je osobnost prof. Doležala obdařena v míře nadprůměrné — a ty ho staví vždy k předvoji, do čela naší psychologické práce. Ti, kdo měli příležitost bezprostředně poznat Doležalův styl práce, vědí, že je pro něj příznačná především promyšlená cílevědomost, přísná logika a kritičnost spojená s vysokou náročností. Tyto rysy se uplatňovaly také při všech jednáních Komise a výboru ČSPS, která musela být vždy předem důkladně uvážena, podrobně připravena a která prof. Doležal vedl s temperamentem hodným moravského Slováka, takže měla živý spád. Dovedl pohotově v pravý okamžik zasáhnout, analyticky rozebrat podstatu projednávaných otázek a kriticky zvážit všechny podané náměty a připomínky. Jeho nesmlouvavá náročná kritičnost zdůrazňovaná ještě typickou temperamentností jednání, byla někdy ostatními pocíťována až nepříjemně. Protože však byla vyvážena Doležalovým hluboce lidským vztahem k druhým a poctivou snahou o kolektivní spolupráci, setkávalo se jeho snažení nakonec s úspěchem. Morální autorita prof. Doležala nesporně pramenila i z té skutečnosti, že zdaru vědecké práce dovedl obětovat i svůj odpočinek a klid, ačkoliv věděl, že tím neprospívá svému již i tak méně uspokojivému zdravotnímu stavu.

Je nesporné, že československá psychologie vděčí za mnoho prof. Doležalovi, který dovedl vždy neohroženě stát za každé nepohody v přední linii a nikdy neunikal do své pracovny před aktuálními úkoly spojenými s unavující a většinou nedoceněnou organizační prací. Je třeba československé psychologii přát, aby se i v budoucnu mohla opírat o svědomitou péči prof. Doležala, růst z jeho bohatých organizačních zkušeností a čerpat také z jeho hluboce propracovaných teoreticko-metodických poznatků, které za léta usilovné práce nashromáždil.

Našemu jubilantovi pak přejeme to, co je podmínkou pro splnění přání právě vyslovených: do dalších let dobré zdraví, osobní pohodu a hodně pracovního zdaru.

V. Bokorová.

Vybraná témata sjezdů, pracovních zasedání, konferencí, symposií a j. akcí Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně plánovaných na r. 1962.

Sekce organizace zdravotnictví
květen, místo neurčeno

Všeobecná sekce
(Karlovy Vary, Č. Budějovice,
Jihlava, Plzeň)
7.-9. červen
Karlovy Vary

Slovenská odbočka Psychiatric.
sekce Čs. lék. spol. J. E. P.
15.-16. června
Brno, event. Luhačovice

Oftalmologická sekce
20.-22. 9.
Plzeň

Slovenská odbočka neurologické
sekce Čs. lék. spol. J. E. P.
19. 10., místo neudáno

Čs. lékař. spol. J. E. P.
12.-17. 11.
Praha

Fyziologická sekce:

Farmakologická sekce:

Hygienická sekce:

Sekce pracovního lékařství:

Chirurgická sekce:

Pediatrická sekce:

Sekce pro výzkum VNČ:

Psychiatrická sekce:

Všeobecná sekce:

Sekce soudního lékařství
22.-23. 11. 1962
Praha

Symposion s mezinárodní účastí na téma:
Prevence (historie, teorie, současný stav)

Mezikrajový sjezd na téma:
Problémy dorostového lékařství

Vedecké pracovní dny:
Duševná hygiena

Výroční sjezd domácí, téma:
„Společenský význam očních vad a cho-
rob“

Vedecká pracovní schůzka, téma:
Neurasthenia a pseudoneurasthenia

Čs. lékařský sjezd s mezinárodní účastí
Některá psychologii blízká vybraná té-
mata programu:

Vztahy struktury a funkce v nervovém
systému

Farmakologie nervového systému

1. Hygienické aspekty ochrany a výstavby
životního prostředí

2. Hygienická problematika výchovného
procesu a ochrany dětí a dorostu

Fyziologie práce

Chirurgie cévních onemocnění CNS

1. Růst a vývoj dítěte

2. Vědecké podklady dalšího rozvoje péče
o dítě

Experimentální výzkum vyšší nervové
činnosti

Toxické faktory u duševních poruch

Výuka na lékařských fakultách a post-
graduální školení

X. celostátní sjezd

Soudně lékařská traumatologie

a) úrazy v dopravě

b) pracovní úrazy

Internistická sekce
listopad 1962
místo neudáno

Pediatrická sekce
7. 12. 1962
Praha, DFN Praha 2

Slovenská odbočka neurologické
sekce Čs. lék. spol. J. E. P.
14. 12. 1962

VIII. internistický den
Náhlé poruchy vědomí

Seminář ve spolupráci s fakultou dětského
lékařství „O dětské psychiatrii“

Vedecká pracovní schůzka
„Pomocné vyšetřovací metody v neuro-
lógii včetně biochemických“.

Data tohoto přehledu jsou čerpána z publikace „Vědecké pracovní schůze, kongresy, sjezdy, konference a symposia Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně v r. 1962“ vydané jako účelový tisk pro vnitřní potřebu. Eventuelní dotazy zodpoví zájemcům sekretariát Čs. lékařské společnosti J. E. Purkyně, Praha 2, Sokolská 31.

Noví členové ČSPS

Na poslední schůzi ústředního výboru ČSPS byli přijati tito noví členové:

prom. psych. Frant. Janda, Katedra pedagogiky a psychologie
FF UJEP Brno,

prom. psych. Vladimír Beran, Psychologický ústav KU Praha,
PhDr Zdeněk Kaňka, Psychiatrická léčebna Praha 8, Bohnice,
prom. ped. Václav Kučera, odborné učiliště železniční, Plzeň.

Sdělení redakce.

1. Upozorňujeme čtenáře, aby příspěvky vhodné pro naše „Zprávy ČSPS“, (tj. informace o činnosti psychologických pracovišť, o zahraniční psychologii, psychologických společnostech, sjezdech a j. domácích i zahraničních akcích z oboru psychologie nebo oborů příbuzných, dále referáty o pobytu v zahraničí, o zahraničních návštěvách u nás, bibliografické údaje a jiná užitečná sdělení) zasílali na adresu redakce: Praha 1, Hradčanské nám. 5.

Materiály uveřejněné ve „Zprávách“ nejsou sice autorům honorovány, tím spíše však bude oceněna iniciativa pracovníků, kteří přispějí ke zlepšení informovanosti naší psychologické veřejnosti.

Dosud se redakci přihlásili tito dopisovatelé: Za OS-Plzeň předseda skupiny s. A. Velehradský, za OS-Hradec Králové do-

pisuje za odešlého s. Kolářského s. dr. Langer, za OS-Havlíčkův Brod předseda skupiny S. M. Dolejší, za OS-Kroměříž předseda skupiny dr. Hradecký, za OS-Bratislava dr. M. Jurčo, za OS-Žilina předseda skupiny dr. L. Košč, a za OS-Košice předseda skupiny dr. A. Stančák.

Jde tedy většinou o dopisovatele z oblastních skupin ČSPS. Budeme vítat přihlášky dalších dopisovatelů také z našich hlavních psychologických pracovišť i další zájemce o spolupráci.

2. Podněty a připomínky k obsahu i úpravě „Zpráv ČSPS“ zasílejte rovněž na adresu redakce: ČSPS, Hradčanské nám. 5, Praha 1.